

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič vrst & Din 2.-, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.-, večji inserati petič vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

MANJŠINSKA DEBATA V ŽENEVI

Poljska delegacija je umaknila predlog, naj se razširijo obveznosti za zaščito manjšin na vse države

Ženeva, 22. septembra. r. Na včerajšnji seji politične komisije Društva narodov je poljski delegat Raczyński po debati o poljskem predlogu za posplošneje manjšinske zaščite zahteval, naj se ne glasuje o njem, ker je v debati spoznal, da bi ne prišlo do soglasja. Obenem je izrazil pridržek svoje vlade, da spravi to vprašanje ponovno na dnevni red, ko bodo razmere ugodnejše.

Ta izjava je izzvala v ženevskih diplomatskih krogih, zlasti v francoskih, splošno zadovoljstvo, ker je z njo odstranjena možnost novih kočljivih zapletljivih zlasti glede na stremeljenja nekaterih držav, po splošni reviziji mirovnih pogodb.

Francoski komentarji

Pariz, 22. septembra. AA. Listi so zadovoljni z najnovejšim nastopom Poljske v Ženevi, ki je umaknila zahtevo, naj bi se takoj sklepalo o posplošenju manjšinskih pogodb. Kaj je Poljsko privedlo do tega, da je izpremenila svoje stališče, še niso popolnoma na jasnem in tudi ne soglašajo v tem, ali naj bo to samo taktična poteza ali pa se hoče Poljska prilagoditi s tem svojim sklepom mednarodnemu položaju.

»Petit Parisien« smatra kot pridobitev, da se razprava v politični komisiji ni raztegnila v nedoglednost. O sporazumu s Poljsko bo sedaj sklepal svet Društva narodov. To bo po vsej priliki

šele januarja prihodnjega leta. Kaj je torej z Beckovim ultimatom? Šlo je pač za to, da Poljska poudari svojo nacionalno veličino in da razsvetli v Varšavi ulice. Po prenatrpanem nastopu sledi sedaj začetek modrosti. Francija, ki še vedno računa na poljsko prijateljstvo, se te izpremembe veselí v interesu zavestnosti samega.

»Matin« pravi, da je treba s francoskega stališča poudariti naslednje dejstvo: Poljska je hotela doseči popolno suverenost, vendar pa pri tem ni nastopila proti Franciji in se ni zvezala z nikomur. Narod, ki so ga stoletja tlačili, noče biti sedaj nikomur podložen. Vrlina ali napaka varšavske politike je v tem, da hoče biti izključno poljska.

»Journal« piše, da so Poljaki storili nujno potreben korak. Spoznali so, da bi sedaj ne mogli aspeti. Zato so svoj predlog umaknili, ne da bi se pri tem odpovedali svojim zahtevam kot taki. Iz poljskega koraka je treba sklepati, da se je Poljska umaknila, ker je spoznala, da bi bila v tem vprašanju popolnoma osamljena.

»Echo de Paris« misli, da so Angleži opozorili Poljske na dejstvo, da enostranska odprava pogodb ni mogoča. Verjetno je, da so se Poljaki umaknili iz taktičnih ozirov. Če bi prišlo do glasovanja, bi Poljaki morali izvajati zelo težke posledice.

in ne celotne Male antante, se jim je zdela ugodnejša tem bolj, ker so dan prej naperili vse svoje obtožbe proti Češkoslovski.

Ko je bila v šesti komisiji včeraj popoldne končana debata o poljskem predlogu za posplošneje manjšinske zaščite, ki ga je končno poljski delegat umaknil, ne da bi zahteval glasovanje o njem, je predsednik Madariaga dal besedo madžarskemu delegatu Tiborju Eckhardtju, ki govori o zaščiti madžarskih manjšin.

Madžarski delegat, ki hodi popolnoma po sledih grofa Apponyija, je pričel najprej s pokloni Društvu narodov ter je utemeljeval svojo zahtevo, naj se razpravlja o madžarskih manjšinah glede na čl. 3 pakta DN. Poudarjal je potrebo, da prouči skupščina DN, kako se izvajajo manjšinske obveznosti v posameznih državah, in da se naj ohrani tradicija, po kateri se vsako leto razpravlja o tej stvari v šesti komisiji Društva narodov.

Kljub vsem komplimentom tajništvu DN je poudarjal, da je zaščita manjšin v dekadenci ter pozival skupščino, naj izpolni učinkovitejšo uporabo pogodb o zaščiti manjšin. Govorec o poljskem predlogu glede razširjenja manjšinske zaščite, je izjavil, da se noče spuščati v njegovo oceno, izrazil pa je upanje, da se ne bo uknila sedanja zaščita manjšin ne glede na usodo poljskega predloga.

Zatem je prešel na glavne obtožbe proti Rumuniji. Po njegovih trditvah je Rumunija s svojo notranjo zakonodajo ter političnimi ukrepi proti madžarskim manjšinam pogazila velik del svojih obveznosti na podlagi pariške pogodbe o zaščiti manjšin. Kot dokaz je navajal zatvoritev madžarskih konfesionalnih šol, preganjanje madžarske manjšine, zaplenbo njihovega premoženja in celo množico drugih stvari.

Prišotne delegate je njegov govor vidno utrujal in so mnogi pričeli zapuščati dvorano. Tudi prvi delegat Velike Britanije pravosodni minister Eden je odšel iz dvorane, kar je zbudilo splošno pozornost in kar so vsi tolmačili kot izraz nezadovoljstva, ker je skušal madžarski delegat z neosnovanimi obtožbami še bolj zastrupiti atmosfero mednarodnega položaja.

Vse to ni oviralo Tiborja Eckhardta, da ne bi nadaljeval svojih obtožb proti Rumuniji, v katerih se je takoj spoznala prava namena Madžarov. Govoril je celo uro tako, da je popolnoma ubil zanimanje prisotnih delegatov. Ko je ob koncu podaril, da je tudi sam za izvrševanje pogodb, seveda le o zaščiti manjšin, so to izjavo sprejeli mnogi delegati s smehom, ker so v njej takoj spoznali enostransko zahtevo po revizionizmu.

Tudi sam predsednik šeste komisije je uvidel, koliko je Tibor Eckhardt izkoristil potrpežljivost delegatov, zaradi česar je predlagal, naj se njegov govor ne prevede v angleščino, kar je drugače obvezno zaradi velikega števila delegatov, ki ne razumejo francosko. Proti predlogu Madariage ni protestiral noben delegat in ni nihče izrazil želje, naj bi se Eckhardtov govor ponovil še v angleščini.

Ker je bilo že pozno, je bil odgovor Tiborju Eckhardtju odgojen na danes, ko mu bo odgovoril stalni rumunski delegat pri Društvu narodov, ker se prvi delegat Titulescu noče osebno vznemirjati.

Mariborsko gledališče in Mariborčani

Iz zanimivega pogovora z upravnikom g. dr. Radovanom Brenčičem

Maribor, 21. septembra. Maribor gre svojo kulturno pot sporedno z Ljubljano. Ako upoštevamo težke razmere, s katerimi se mora marsikdaj boriti kljub temu, da ga že 15 let loči od prejšnje mentalitete, mu moramo v marsikaterem pogledu priznati celo večjo odpornost in žilavost, a marsikdaj tudi večje veselje do kulturnega dela in napredka. Posebno vlogo v mariborskem kulturnem življenju igra gledališče, ki se bori z velikimi težavami, a kljub temu izpolnjuje svojo misijo tako, kakor ta hram umetnosti tudi zahteva. Nedvomno največje zasluge za višino, na kateri je danes mariborsko gledališče kljub izrednim dotacijam, ima njegov upravnik g. dr. Radovan Brenčič, ki nam je glede istega na nekatera naša vprašanja prav rad odgovoril.

— Kakšen repertoar se sestavi za novo sezono in avtorji katerih narodnosti so najštevilnejše zastopani?

— Ker smo v opereti navezani najbolj na nemška in madžarska dela, smo se v dramo toliko bolj držali slovenskega in zlasti domačega repertoarja. Od slovenskih del nameravamo uprizoriti »Cankarjeve Hlapce« ter pet novitet: Golouhovo satiro »Od zore do mraka«, Kretflov komedijo »Kreature«, Sorlijeve »Divje ognje«, Vombargarjevo »Zlato tele«, ter Quidamovo »Jekeljco«. Od srbohrvatskih del pride predvsem v poštev Nušičev »Mister Dolan«, Koršorjev »Požar strasti«, Feldmanov »Profesor Zili« in morda še kaj. Ruse bo zastopal Tolstoj menda z dramatisirano »Ano Karenino«, Čehe pa Scheinplugova s svojo novo komedijo »Gugalnica«.

Neslovanska dela, izmed katerih bomo črpali svoj repertoar, so ta-le: nesmrtni Shakespearejev »Hamlet«, Wildejev »Idealni soprog«, O'Neillova »Anna Christie«, Farrerejeva »Bitka«, Devalov »Tovariši«, Hofmannsthalov »Slehernik«, Frankov »Vzrok in Bus-Feketejeva »Traffika«.

Opereta bo izbirala med temi deli: Leharjev »Carjevič«, Stolcov »Izgubljeni valček«, Benešev »Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron«, Melöckerjev »Gasperone«, Abrahamov »Ples v Savoyu«, Ipavčeva »Princeza Vrtoglavka« in dvema slovenskimi novitetama.

V kolikor bomo zmogli, bomo dali tudi nekaj oper, in sicer: Parmovega »Zlatorek« ali »Urha, grofa celjskega« (ob desetletnici Parmove smrti), Smetanovega »Daliborja«, Offenbachove »Hofmannove pripovedke« ter Verdijevega »Trubadurja«.

— Kakšen finančni efekt pričakujete od nove sezone glede na sestavljeni repertoar in kakšni so sploh finančni izgledi mariborskega gledališča?

— Delj ko je človek pri gledališču, manj si upa prerokovati: prevečkrat se zmoti v svojih pričakovanjih. V splošnem finančne aspicije niso nič kaj ugodne, ker so 1. aprila zmanjšali draginske doklade državnim uradnikom, ki žive v skupnem gospodinjstvu. S tem so zadeli predvsem učitelstvo, ki tvori glavni in najštevilnejši kader našega občinstva. Kriza pa — vsaj v Mariboru — še prav nič ne popušta, za to pač ni pričakovati, da bi si pridobili nadomestilo iz drugih slojev. Splošni finančni izgledi mariborskega gledališča pa so isti, kakor vsa zadnja leta: životarjenje! Na živji pa smo kljub vsemu še vedno in upamo, da to ostane še tudi v bodoče, saj bo vendar zopet enkrat nastopil normalnejši čas. Dolej pa je treba izdržati.

— Kakšen moralni efekt pričakujete od nove sezone glede na sestavljeni repertoar? Letošnji dramski repertoar je v splošnem resnejšega značaja, ko zadnja leta. K temu nas je napolnil okus mariborskega občinstva, ki se je preusmeril (kar je zelo razveseljujoče). Menda je to zasluga gledališča samega? Finančni uspeh komedij je jedva boljši, ko pri resnih igrah, bunke pa

naša publika po večini sploh odklanja. Za zabavo bo torej z izjemo nekaj komedij skrbela v glavnem opereta. Pričakujemo torej dokaj lep moralni efekt, h kateremu bodo gotovo pripomogli tudi novi angažmani, zlasti gospe Severjeve in g. Koviča.

— Kakšno vlogo in v kakšnem obsegu naj bi izpolnjevalo naše gledališče za gledališče in smatrate li za zadostno, da se objavlja le suhoparen program, a ne morda tudi pred vsako premiero kratak izveček dela?

— Res bi bilo dobro, če bi časopisje pisalo o gledališču več, kakor to dela sedaj (dasi je itak že mnogo bolje, kakor nekoč). Moralo bi stalno širiti zanimanje za teatro tudi s poročili iz gledališkega življenja, z noticami iz teaterskega zakulisja, o igralcih, avtorjih in njih delih itd. Vse to publika prav rada čita, pa bi bilo to indirektno tudi izvrstna reklama za gledališče. Da so pred vsako premiero informativni članki izvrstna reklama za gledališče je stara izkušena resnica.

Ali kaj konisti ves ta napor novinarjev, ves trud igralcev in pravične ocene naših kritikov-strokovnjakov (in hvalabogu, tudi v Mariboru jih imamo že nekaj prav dobrih in senjornih), ko pa delajo na drugi strani večkrat nepozvani in nevalificirani recenzenti škodo, ki ogroža i gledališče i obstoj igralcev. To posebno v današnjih težkih časih. V pomanjkanju zadostnega strokovnega mnenja, resnosti in čista odgovornosti, ki ga težki poklic kritika zahteva, se vržejo taki tudi-kritiki najraje na trganje, ki široki publiki seveda najbolj imponira in jo odvleče od vsake moralne dolžnosti obiskovati gledališče. Zaradi tega se marsikdaj mora teater mučiti še mnogo bolj, kot bi to bilo že zaradi male subvencije potrebno.

Nihče ne zahteva v kritikah same hvale, toda poleg negativnih strani naših predstav naj omenjajo tudi pozitivne. Najbolje bi bilo seveda — in ta misel mikakor ni mogoča, mnogo starejša je že —, če bi strokovne kritike prinašale le literarne revije, dočim bi se dnevno časopisje omejilo le na simpatično pisana časninarska poročila. Saj menda tudi pri filmu ni vse izvrstno, dasi so filmske kritike neverjetno dobrohotne. Pa bodo i gledališča i igralci lažje dihal.

— Kako naj bi obiskovalci gledališča čim tesneje z istim sodelovali, da nastane čim večje prijateljstvo med občinstvom in gledališčem?

Ničesar si gledališče ne želi bolj kot čim tesnejšega sodelovanja z občinstvom. Lani me je reden obiskovalec gledališča vprašal, zakaj tak redko uprizarjamo Ibsena. Odgovoril sem mu: Ker pri nas ni posebno uspeval. Ali vprašanje mi je dalo misliti: morda pa je postal čas za Ibsena v Mariboru ugodnejši? In ko se nam je ponudilo gostovanje gg. Nučiča in Podgorske ter sta med drugim predlagala tudi »Noro«, je bil sklep storjen. Tako smo z Ibsenom zelo lepo in efektno zaključili lansko sezono.

Vsak nasvet iz vrst občinstva nam je dobrodošel — samo anonimni naj ne bo (in ta odvraten način ni redek), ker mu ne moremo niti odgovoriti. To pa je navadno potrebno, zakaj večina teh anonimnih nasvetov je neizvedljiva. Treba je namreč upoštevati, da vsem željam ni mogoče ustreči: kolikor glav, toliko želja, kolikor ljudi, toliko okusov. Zato se gledališče more ozirati le na večino izraženih želja.

Mariborčani naj žive s svojim gledališčem tako, kakor živi njihovo gledališče s njimi in za njih, pa bo moralni uspeh gotovo odličen, a vzporedno z njim tudi materialni, ki pač najgloblje posega v gledališko življenje in njegovo napredovanje.

Japonska pomorska politika

Tokio, 22. septembra. d. Mornariški minister Osumi je govoril pred vplivnimi politiki o japonski pomorski politiki in je izrazil upanje, da bodo Zedinjene države in Anglija pristale na izpremembo pomorskega dogovora brez odpovedi, ker bi drugače postal politični položaj glede na tekmovalno v oboroževanju na morju in granjenje novih utrd na Them oceanu zelo resen. Mornariški minister se je baval nato s svetovnim potovanjem bivšega poslanca Jošide ter je izjavil, da bo posetil vse zunanje zastopnike Japonske tako v Evropi kakor v Zedinjenih državah. To potovanja ima namen pojasniti bodočo japonsko politiko. Jošida bo obiskal Moskvo, Varšavo, Berlin, Pariz, Rim, London in Ameriko. Obenem se bodo vršili v Tokiju razgovori s poslaniki tujih držav.

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE.

Curih, 22. septembra. Pariz 20.205, London 15.125, Newyork 302.875, Bruselj 71.96, Milan 26.285, Madrid 41.875, Amsterdam 207.70, Berlin 122.30, Dunaj 57.15, Praga 12.76, Varšava 57.925, Bukarešta 3.05.

Madžarski napadi

Nova blamaža madžarske delegacije v Ženevi — Napadom proti Češkoslovski so sledili napadi proti Rumuniji

Ženeva, 22. septembra. r. Madžarska delegacija je že pred dnevi prišla pred skupščino Društva narodov s predlogom, naj se oni del poročila glavnega tajništva skupščine, ki se tiče zaščite manjšin, izroči v razpravo šesti politični komisiji. V ostalih delegacijah so takoj razumeli, kaj naj madžarski predlog pomeni. Nastopi madžarskih delegatov poslednja leta v Ženevi so povsem upravičili mnenje, da hoče glavni madžarski delegat Tibor Eckhardt nadaljevati vlogo svojega prednika v Ženevi grofa Apponyja kot novi pobornik revizionizma. In res se je madžarska revizionistična ofenziva takoj opazila na vseh straneh. Med delegacije in novinarje je bila razdeljena velika množina madžarskih publikacij o manjšinah. Po Ženevi so brezplačno razdeljevali tudi budimpeštanske liste s članki v francoskem jeziku, ki pojasnjujejo »težaven položaj, ustvarjen s trianonsko pogodbo«, in položaj manjšin izven madžarskih meja. Razen tega so pripravili na glavni napad, ki je bil izvršen včeraj, napovedoval, da madžarska delegacija ne stremi po ciljih, ki si jih je postavilo Društvo narodov, temveč po oteževanju mednarodnega položaja.

Dan madžarskih priprav za včerajšnji napad je bil že v četrtek, ko je Tibor Eckhardt izrazil spor s Osuskim z obtožbami proti državam Male antante, češ, da ovirajo razširjanje madžarske znanosti in književnosti ter tako onemogočajo mednarodno intelektualno sodelovanje. Ob koncu dneva so Madžari privedli pred brezposelne ženske in upokojevence v Ženevi tudi znanega slovaškega renegata duhovnika Frana Jehličko, samozvanega predsednika »slovaškega komiteja«, ki so ga 20. decembra l. 1933 pravi predstavniki slovaškega naroda ne glede na stranke s skupno izjavo razkrinkali, češ, da kot plačanec Budimpešte ne more predstavljati Slovakov, niti njihovih pravih interesov. Duhovnik Jehlička je namreč moral zabavati ženevsko publiko z zahtevami Slovakov po odepitvi od Češkoslovške na posebnem sestanku, ki se ga je udeležila celotna madžarska delegacija.

Po teh pripravah, s katerimi so mislili, da so zbudili dovolj zanimanja drugih delegacij na 15. zasedanju Društva narodov, so včeraj razlili na seji šeste politične komisije ves svoj žolc proti Rumuniji. Taktika, da napadejo ob tej priliki samo Rumunijo

in ne celotne Male antante, se jim je zdela ugodnejša tem bolj, ker so dan prej naperili vse svoje obtožbe proti Češkoslovski.

Ko je bila v šesti komisiji včeraj popoldne končana debata o poljskem predlogu za posplošneje manjšinske zaščite, ki ga je končno poljski delegat umaknil, ne da bi zahteval glasovanje o njem, je predsednik Madariaga dal besedo madžarskemu delegatu Tiborju Eckhardtju, ki govori o zaščiti madžarskih manjšin.

Madžarski delegat, ki hodi popolnoma po sledih grofa Apponyija, je pričel najprej s pokloni Društvu narodov ter je utemeljeval svojo zahtevo, naj se razpravlja o madžarskih manjšinah glede na čl. 3 pakta DN. Poudarjal je potrebo, da prouči skupščina DN, kako se izvajajo manjšinske obveznosti v posameznih državah, in da se naj ohrani tradicija, po kateri se vsako leto razpravlja o tej stvari v šesti komisiji Društva narodov.

Kljub vsem komplimentom tajništvu DN je poudarjal, da je zaščita manjšin v dekadenci ter pozival skupščino, naj izpolni učinkovitejšo uporabo pogodb o zaščiti manjšin. Govorec o poljskem predlogu glede razširjenja manjšinske zaščite, je izjavil, da se noče spuščati v njegovo oceno, izrazil pa je upanje, da se ne bo uknila sedanja zaščita manjšin ne glede na usodo poljskega predloga.

Zatem je prešel na glavne obtožbe proti Rumuniji. Po njegovih trditvah je Rumunija s svojo notranjo zakonodajo ter političnimi ukrepi proti madžarskim manjšinam pogazila velik del svojih obveznosti na podlagi pariške pogodbe o zaščiti manjšin. Kot dokaz je navajal zatvoritev madžarskih konfesionalnih šol, preganjanje madžarske manjšine, zaplenbo njihovega premoženja in celo množico drugih stvari.

Prišotne delegate je njegov govor vidno utrujal in so mnogi pričeli zapuščati dvorano. Tudi prvi delegat Velike Britanije pravosodni minister Eden je odšel iz dvorane, kar je zbudilo splošno pozornost in kar so vsi tolmačili kot izraz nezadovoljstva, ker je skušal madžarski delegat z neosnovanimi obtožbami še bolj zastrupiti atmosfero mednarodnega položaja.

Vse to ni oviralo Tiborja Eckhardta, da ne bi nadaljeval svojih obtožb proti Rumuniji, v katerih se je takoj spoznala prava namena Madžarov. Govoril je celo uro tako, da je popolnoma ubil zanimanje prisotnih delegatov. Ko je ob koncu podaril, da je tudi sam za izvrševanje pogodb, seveda le o zaščiti manjšin, so to izjavo sprejeli mnogi delegati s smehom, ker so v njej takoj spoznali enostransko zahtevo po revizionizmu.

Tudi sam predsednik šeste komisije je uvidel, koliko je Tibor Eckhardt izkoristil potrpežljivost delegatov, zaradi česar je predlagal, naj se njegov govor ne prevede v angleščino, kar je drugače obvezno zaradi velikega števila delegatov, ki ne razumejo francosko. Proti predlogu Madariage ni protestiral noben delegat in ni nihče izrazil želje, naj bi se Eckhardtov govor ponovil še v angleščini.

Ker je bilo že pozno, je bil odgovor Tiborju Eckhardtju odgojen na danes, ko mu bo odgovoril stalni rumunski delegat pri Društvu narodov, ker se prvi delegat Titulescu noče osebno vznemirjati.

in ne celotne Male antante, se jim je zdela ugodnejša tem bolj, ker so dan prej naperili vse svoje obtožbe proti Češkoslovski.

Francija in Rusija

Francosko-ruski sporazum je omejen na Evropo in se ne more v nobenem primeru razširiti na Azijo

Pariz, 22. septembra. AA. Predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve Henry Berenger piše v »Agence Economique Financiere« o zblizanju med Francijo in Rusijo. Pisec se vprašuje, ali se je treba bati, da bi se mogla Francija na strani Rusije zaplesti v spor na Daljnem vzhodu, če bi se razmerje med Moskvjo in Tokijem še bolj poslabšalo. Proti tej možnosti, pravi senator Berenger, se je francoska vlada zavzela s formalnimi pridržki. Francija, ki ima v Indokini svoje posebne interese, je v prijateljskih odnosih z Japonsko. To razmerje bo po potrebi še okrepila. Sporazum z Rusijo je omejen na Evropo in se v nobenem primeru ne more razširiti na Azijo. Končno, sporazum med Rusijo in Francijo ne more vplivati na notranjo politiko obeh držav. S temi pridržki pomeni sporazum z Rusijo okrepitev francoske varnosti in varen uspeh francoske diplomacije. Glavnega vprašanja, ki je podunavsko, v bistvu še ne rešuje, pač pa nudi Franciji nekaj jamstva glede ohranitve ravnotežja v Evropi pred pangermanističnimi naskoki.

Ženeva, 22. septembra. A. Včeraj popoldne sta se sestale ruski ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov in češkoslovski zunanji minister dr. Beneš, ki sta razpravljala o vzvodnem paktu in o drugih vprašanjih s katerimi sta v zvezi njuni državi.

Pogajanja Rusije z Ameriko

Washington, 22. septembra. AA. Ameriška vlada je te dni ponovila poizkus, da

Žrtve tajfuna na Japonskem

Tokio, 22. septembra. g. Po zadnjih vesteh je tajfun na Japonskem zahteval 1500 smrtnih žrtev, po nekaterih vesteh pa celo 2000. Ranjenih je bilo nad 10.000. Mesto Osaka, ki je bilo najbolj prizadeto od katastrofe, je podobno bojnemu polju. Po uradnih ugotovitvah je bilo tukaj 1067 smrtnih žrtev, ranjenih pa 3057. Iz Kiota poročajo o 203 mrtvih in 858 ranjenih, iz Kobe pa o 143 mrtvih in 408 ranjenih.

Tokio, 22. septembra. g. Obseg tajfunske katastrofe je po uradnih ugotovitvah mnogo večji, nego so prvotno mislili. — Števila mrtvih še vedno ni mogoče točno ugotoviti. Po uradnih poročilih imajo v Osaki 381 mrtvih, med njimi 321 otrok in 1674 ranjenih 70.000 stanovanijskih hiš je uničenih. V Kobeju je nad 100 smrtnih žrtev. Boje se, da je pod razvalinami približno 600 hiš še večje število trupel.

Naši zdravniki za kmetovalce

Kmetu pomagajmo do blagostanja — Predlogi za kmetu koristne zakone

Ljubljana, 22. septembra.

Stanje kmeta se je tako poslabšalo, da je o njem razpravljali tudi zdravniški kongres na Bledu, ki so se ga udeležili najznamenitejši zdravniki vse Jugoslavije. Znani ljubljanski zdravnik, sanitetni inšpektor dr. Živko Lapajna je imel na kongresu referat o higieni kmetkega doma, kjer pa predvsem govori o obupnem stanju našega kmeta in o slabih higienskih razmerah na deželi, končno pa daje razne nasvete, kako bi mogli kmetu z uspehom pomagati, da bi prišel spet do blagostanja in si lahko uredil vsem higijenskim predpisom ustrezajočo dom. Ker je razprava dr. Živka Lapajne splošno zanimiva, jo bomo objavili vsaj v izveščku, da tako spoznamo, kako živo so se zavzeli zdravniki iz vse države za našega kmeta. Nasveti dr. Živka Lapajne za pomoč kmetu so taki, da bi jih brez večjih težav očitovili in bi tudi v resnici pomagali. V drugem delu referata je pa predavatelj razpravljal o higijenski kmetkega doma, ki naj bi bil tak, da bi sedanja kmetka hiša ne izpremenila svoje svojstvene zunanosti, pri tem bi pa dobila tudi kopalnico in centralno kurjavo, ki bi pa bila prav poceni, saj ima vsaka hiša svojo veliko peč, ki bi s pomočjo centralne kurjave ogrevala vso hišo. Dr. Živko Lapajna je predvsem izvajal naslednje:

Kot sinovi našega kmetkega naroda smatramo za potrebno in koristno, da dvignemo svoj glas tudi zdravniški in poučimo, da smo pripravljeni prispevati svoje znanje in prosoje v higijenski napredek našega seljaka.

Kdor pozna kmetki dom v raznih krajih naše domovine, se mora čuditi tolikemu higijenski zastanku. Vprašamo se, dali mogoče naš seljak sam nima smisla za higijenski napredek, nima morda želja za lepo, koristno in zdravo, da so naši kmetki domovi še dandanes tako borni, tesni in nezdruženi? V resnici ima naš kmet zelo malo smisla za napredek v vsakem pogledu. Izguba svobode je bila istovetna z materialnim in kulturnim propadom. Gospodar — tujec je povsod gledal, da je tiskal k tlom svojega roba. Če na primer vidimo v Bosni, Dalmaciji in drugodje veliko kulturno zaostalost, vemo, da je njen vzrok v stoletnem robovanju našega kmeta. Po svetovni vojni se je pa pojavila tudi materialna beda našega seljaka in s tem vsega naroda.

Celo nekatera večja mesta nimajo vodovoda, a skrbeti je treba, da dobi vsako selšče svoj vodovod in zdravo pitno vodo. Kjer je dosti zdrave vode, bo takoj izginila nesnaga in obliki mrčesa, endemičnih garij itd., prav tako pa ni težka naloga, da ustvarimo našemu kmetu arhitektonsko, tehnično in higijensko brezhibno domovanje. Vsa težava obstoji v tem, da do danes nismo znali našemu kmetu zagotoviti materialnega blagostanja. Smernica niso zakonodajci bi morala biti obogatitev kmeta in ustvaritev pogojev za njegovo materialno blagostanje.

Iz tega jasno sledi potreba po novi zakonodaji v prid kmeta in sicer ne samo po taki, ki ga štiti na dedni zemlji, nego tudi po taki, ki bi ga čim prej dvignila in stalno dvigala iz bede. Smatram, da je dandanes poklican vsak inteligent, da o tem premišluje in predlaga primerne nasvete. Izhod se mora najti in se bo brez dvoma tudi našel!

Če malo pogledamo okrog sebe, vidimo, da rodi naša domovina obilico najraznovrstnejših produktov: raste les, pšenica, koruza in vse drugo žrnje, prosi seva živina in v drobnici, perutnina, ribe v rekah, jezerih in morjih prosi seva razno sadje — in vendar je naš seljak ubožen, da komaj živi.

Izgleda, da

manjka dobre organizacije.

Brez dvoma bi se dali nekateri produkti dvigniti kvalitativno, da bi bili sposobni za svetovno konkurenco, drugi pa spet kvalitativno in obenem kvantitativno, tako da bi jih ne bilo treba uvažati. Naš vinogradnik spada med najubožnejše dele naroda. Često ne more prodati vina ali pa ga mora prodati za ceno, ki mu z njo ni pomagano. Dvigniti je treba kvaliteto vina s tem, da bodo gojili samo najkvalitetnejše vrste trt in samo v najboljših legah. Slabe lege naj se po načrtu izpremenijo v sadovnjake. Kletarjenje naj bi vinogradniki opravljali skupno, predvsem zato, da bo pravilno. Takisto naj bi vino prodajali skupno, pri tem pa poizkušali tudi izvažati. Mislimo, da je to težko izvedljivo, vendar je pa vse to mogoče doseči s petletko s pomočjo uredbe vinorajskih zadrug. Marsikdo bo ugovarjal, da smo že imeli zadrugo, pa je propadla. Zato mora misliti na to zakonodajec, saj za vse to ne rabimo drugega, kakor kratek zakon z enim samim členom:

vsak točilec vina se mora izkazati, da je dobavil najmanj polovico vse zaloge od vinorajskih zadrug.

Vse drugo bi šlo samo in prav hitro! Higijenski interes države obstoji tudi v tem, da bi se s tako zakonodajo na mah uničil alkoholizem na selu. Vinogradnik-zadružnik bi namreč vse grozde moral oddati zadrugi in bi doma ne imel niti slabega vina. Zato pa bi imel denar, da si popravi domačijo.

Nadalje potrebujemo nov zakon za pospeševanje sadjereje.

Le ponekod v naši državi pridelujemo vzorno sadje, večina pridelka pa je manj vredna. In vendar ni higienika, ki ne bi stalno priporočal uživanja sadja, za deco pa je sadje sploh neobhodno potrebno. Za sadjerejo velja, da je treba dvigniti kakovost in količino, tako da bi bilo naše sadje sposobno za svetovno konkurenco, doma bi bilo pa zelo poceni in na ta način pristopno vsem slojem, da bi se dvignil tudi konzum. Dandanes imamo na trgu po večini sadje slabe kvalitete in primeroma drago. Če pogledaš spomladi v izložbeno okna finejših delikatesnih trgovin, vidiš krasna jabolka — iz Kalifornije. Dokaz, da je sadjereja pri nas v povojih. Imamo pa obilico prvovrstnih leg za sadjerejo. Tudi tu bi potrebovali predvsem zadrugne organizacije. Kakor že rečeno, moramo slabe vinorajске lege izpremeniti v sadovnjake. Zadrugar bi dobil še oplenjeno drevo, dobil bi vsa sredstva za zatiranje škodljivcev in

tudi pridelek bi mu prodajala zadruga, da bi seljak dobil denar na roko. Sedaj pridelava slabo vino, ki ga mora slednjič popiti sam, v bodoče bi pa gojil najplemenitejša sadja na istem svetu. Gojil bi po načrtu tu hrške in breskve, tam spet zimsko jabolka in tudi lesnike itd. vse pa le v najboljši kakovosti, sposobno za izvoz. Po zakonu bi se pri vsakem obodu v hotelih nudilo gostom sadje. Vse to bo tem lažje vpeljati, ker je misel o sadjereji dandanes med narodom že popularna.

K tem izvajanjem govornika pripominjamo v izpodbudo drugim faktorjem:

Idejo o obilnatem serviranju sadja po mestih in letoviščih je sprožila že ljubljanska podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva in je bila tudi soglasno sprejeta resolucija o tem na obnem zboru SVD. Ljubljanska podružnica SVD skliče o tem vprašanju v kratkem veliko anketo vseh faktorjev, zlasti pa onih, ki od njih zavisi, kako naj pomnožimo konzum sadja. Se mnogo prej je pa idejo o obilnatem serviranju sadja sprožil naš list. Ideja je tudi že tako popularna — kar nam posebno dokazuje zavzemanje zdravnikov, da lahko upamo na njeno realizacijo vsaj v našem mestu in naši banovini, seveda s pomočjo mestne občine in banske uprave.

Tudi ovčereja je pri nas precej razširjena, a volna je slabe kakovosti. Tudi kakovost volne bi primeroma lahko dvignili, težko bi pa tudi ne bilo podestoriti količino, to je množino volne. Naša domovina je močno gorata, gore pa so obraščene z lesom, ki je v višinah večkrat brez vrednosti in se uporablja za ogelje, ki tudi nima nikake cene. Vse to drugače nekoristen svet bi brez večjih težav izpremenili v pašnike z najfinjšo planinsko krmo in tako uporabljali za ovčerejo. Vse to bi se pa tudi najuspešneje doseglo s pomočjo zadrug. Zadruga bi prav hitro odpomo-

gla vsem: učila bi kmeta umne ovčereje, dajala mu plemenjake in navodila za pravilne stajaje za obdelovanje travnikov, končno bi pa odkupila tudi vso volno. To bi prodajala, v skrajnem primeru pa bi sama ustvarila lastne tovarne za suknjo in druge volnene produkte. Vsak prebivalec bi bil lahko poceni in dobro obložen, pa najsi nosi narodno nošo ali moderno obleko. Razen tega bi v obliki pridelovali najfinjejši ovčji sir, ki je izvrstna hrana in tudi primeren za izvoz.

Pri nas torej manjka predvsem organizacije, in zato bi bilo najbolje, če se osnuje

ministratvo produktivnih zadrug,

ki bi poizkušalo posnemati Rusijo z načrtnim gospodarstvom, da bi n. pr. uvedlo petletko obnem za vino, sadje in ovčerejo kot začetek. Za to so seveda potrebne investicije. Naš seljak pojde rad v zadrugo, toda zadruga potrebuje dobrega vodstva. Ali nimamo na tisoče brezposelne inteligence? Danes inteligence ne dobi službe niti zaslužka in obupuje, namesto da bi država racionalno izkoriščala veliko ugodnost množstva inteligence. Učitelj je šel za dimnikarja, jurist za šoferja itd. To je neracionalno! Najsi je inteligent te ali one stroke, se bo lahko udeleževal pri načrtu petletke kot zadrugni funkcionar. Plačo bi mu zagotovili kakor državnim uradnikom z zagotovljenim napredovanjem in penzijo. Sposobnosti ima dovolj, ker pri načrtnem gospodarstvu ni eksperimentov, temveč se dela točno po določeni liniji in uslužbenec mu treba le točnosti in ljubezni do stvari, da se s časom iz njega razvije strokovnjak.

Kdo bo pa vse to plačal?

Zadruga.

Tega seveda zadruga ne bo zmogla takoj, kdo torej dotle?

Seveda država, ki bi zadrugnemu uslužbencu jamčila stalnost in napredovanje. Ali ne bo vsak učitelj postal raje zadrugni funkcionar z dobro plačo nego dimnikar? Z verno se bo lotil stvari, ki mu bo dala dobro in sigurno eksistenco.

Ker smo — zaenkrat žal samo v teoriji — zagotovili našemu kmetu blagostanje, mu bo prav lahko zgraditi domovanje, ki bo ustrezalo prav vsem tudi najstrožjim higijenskim zahtevam. O tem pa prihodnjic.

S P O R T

Južna Ljubljana otvarja novo sportno igrišče

V Koleziji otvori SK Jandran jutri s prvenstveno tekmo s SK Marsom lastno igrišče

Ljubljana, 22. septembra.

Sport ni več privilegij posameznih stanov ali razredov. Po vsem svetu je prodir med najsiromašnje plasti naroda, tako da danes tudi v Ljubljani lahko trdimo, da je postal vsesplošna narodna last in potreba. To dokazuje zlasti dejstvo, da se je vključeval težkim gospodarskim stiskam obdržal na višini in se še vedno razširja. Med starejšimi ljudmi je sicer še dovolj nerazumevanja in prezira, da celo sovraštvo za današnje sportno udejstvovanje mladine, vendar bo prišel čas, ko bodo tudi naše starine morale razumeti čas in svojo mladino. Današnja mladina je opustila stare navade solzave romantične tradicije in se posveča v svojem prostem času telesni vzgoji, sportnem tekmovalstvu, odčituje se od namiznih igrarjev, odčituje se pa tudi alkoholizmu in drugim razvadam. V plemenitem sportnem tekmovalstvu se pripravljajo nov, zdrav, značilen človek, ki bo tudi v življenjski borbi usmerjal svoje energije za napredkom v tekmovalstvu za delom. To so uvidele vse države sveta, ki sport podpirajo, razumevanje pa je našel med najsiromašnejši plasti naroda, ki obiskuje in podpira to mlado, zdravo in koristno sportno gibanje. Je to nov čas, ki zamenjuje popoldanske ljudske veselice za sportne prireditve, čas, ki ima v sebi mnogo velikih dobrin, katerih pa stare generacije nečesto ali ne morejo razumeti.

V Ljubljani je kazala pot k sportu agila »Hilija«, za njo so se porajali razni klubi, ki pa niso imeli dovolj sile in vztrajnosti in zopet izginjali. Treba je mnogo žrtve, samozatajevanja, razumevanja, volje in sredstev, vzdržati klub in ga voditi k resničnemu sportnemu udejstvovanju in uspehom. Po vojni šele je začel večji in pomembnejši razmah na sportnem polju. Poleg Hilije smo dobili Primorje, ki oba skupaj zastopata danes slovenski sport doma in na tujem. Počasi se je začela buditi periferija mesta. Delavstvo, obrtna mladina, kmetijski sinovi naše periferije, se zbirajo danes v sportnih klubih. To je nedvomno velik napredek. Železničarji so zgradili svoje igrišče za SK Hermes, na Viču je SK Reka in v Mostah SK Slovan letos otvoril svoje igrišče.

SK Sora : SK Korotan

2:1 (2:1, 1:1, 0:1)

V Kranju težko pričakovana pokratna tekma se je končala s presenečljivim rezultatom 2:1 za Soro. Gorenjski prvak SK Korotan je do temelja odpovedal in so bili vsi deli močnega globoko pod običajno formo. Podcenjevanje nasprotnika in zanemarjanje treningov se je zopet kruto manifestovalo. V splošnem igra obeh enajsteric ni zadovoljiva, ker se je preveč nabijalo tja in on dan in igralo brez vsakega sistema. V tem sta si bili enajsterici enakovredni. Domači so niso znali vseh 120 minut in so čisto izpuščeni begali po igrišču. Med krilsko in napadno vrsto ni bilo nikakega sodelovanja. Napad sam pa je tudi takoj izgubil vsako žogo, ker se ni pravočasno oddajalo. Ne iskalo praznih mest in ni igralo na prodore. V startu so bili vsi slabši od nasprotnikov. Ni se startalo na žogo temveč na moža kar je zopet radi številnih foulov do mačinom samo škodovalo. Napad si je pred zolom s svojo brezglavostjo vse pokvaril. Enajsterico SK Sore sestavljajo vojaki I. planinskega polka iz Skofje Loke. Igrajo zelo enostaven nogomet brez posebne tehnike. So pa ti planinci žilavi borci in igrajo z nelzerno poizrtvovalnostjo ter srcem ter kljub uspehu ali neuspehu do zadnje minute ne popuščajo. Igrajo zelo fair in so tudi kot celota napravili dober vtis. Radi teh vrtil, ki jih dišijo so zmago popolnoma zaslužili.

Pričetek igre je bil zelo hiter in živahen ter so gostje takoj pričeli z ostrimi napadi.

V južnem delu naše Ljubljane, za dvorski, šentjakovski, trnovsko-krakovski okraj deluje že 15 let marljivi SK Jandran, ki se je kljub večni borbi za obstanek obdržal in dosegal tudi na sportnem polju lepe in zavidljive rezultate, tako v nogometu kakor v lahkotletski pomanjkanje lastnega igrišča, ki je pogoj vsaj uspehov, je bilo pa zelo obširno. Potreba in živost ter dobra volja so pa premagali tudi te težkote in tako si je Jandran letos zgradil moderno sportno igrišče.

Za Hribarjevim gajem je mestna občina klubu odstopila primeren prostor. Bila je to velika gmajna z ogromnimi kotanjami in klub je bil pred težko nalogo, ustvariti iz vsega prostora primerno sportno igrišče. Pa so mladi in stari ter številni prijatelji kluba zagrabil za lopate in krampe. Trnovčani in Krakovčani so posodili konje in klor je na kakršenkoli način mogel, je rad pomagal. V kratkem je bilo zgrajeno lepo igrišče, ki bo do končne dogotovitve v okraju v okras Jandranu pa v ponos.

Igrišče je ogradil tesarski mojster G. Steiner. Prostor leži med Gunduličovo ulico in Gradaščem. Nogometno igrišče je 102 m dolgo in 61 široko in ga bodo že zdaj posejali s travo. Obnem se urejajo prostor za lahkotletstvo, pozneje pa bodo zgradili tudi tribuno za gledalce. Klub si je pridobil za trenerje svojega moštva bivšega primorjanskega igrača Adolfa Ermana in nogometna sekcija že prav lepo napreduje. Stari Jandranši se vračajo, pristopilo je mnogo novih moči, zlasti mladine. Klub ima tudi lepe načrte za bodočnost, skrbeti pa hoče tudi za umstveno moralno vzgojo članstva s primernimi predavanji, ureditvijo knjižnice itd. Želeli bi, da bi našel mnogo dobrotnikov in članov, ki bi podpirali njegovo delo.

Igrišče bo otvoreno jutri ob 16., ko odigra Jandran svojo prvenstveno tekmo s SK Marsom, močnim klubom iz poljskega okraja. V predtekmi nastopita rezervi obeh klubov ob 14.30. Vstopnina je zelo nizka in vabi SK Jandran k čim večji udeležbi.

Tako se SK Jandran temeljito pripravlja, da čim dostojneje proslavi 15.letnico svojega obstoja, ki bo prihodnje leto. Na tej poti mu želimo tudi mi mnogo uspehov!

Korotan se samo obupno brani. Branilca pošilja vse žoge v aut mesto v polje svojemu napadu. Šele v 10. minuti uspe Korotan pobegniti v nasprotno polovico in v 12. minuti lepo centrira žogo in jo se lenše poslati v nasprotnikovo mrežo. To je bila edina lepa poteza in smiselno zasnovan prodor tega dneva. Potem se je pa do konca igralo samo enostransko brez vsake kombinacije in povezanosti. Korotan je bil od časa do časa še v rahli terenski premotvi, vendar si je radi brezglavosti in deloma tudi amole vse pokvaril.

Druga polovica igre je zopet pripadala Sori, ki je mnogokrat opasno oblegala Korotanovo svetilko. Imela pa je izrazito amolo in ker njen napad tudi nima etreleznosti ni mogla uspeti. V 38. minuti prinese proti Korotanu dikrirani prosti strel Sori izenačenje radi napazljivosti in neeignosti čenje z vsemi silami, ki pa mu jih že po par minutah zmanjka.

Podaljška dvakrat po 15 minut Korotan, ki je v zelo elabi kondiciji, ni mogel vzdržati in je podlegel vrtil planincem, ki so bili poizrtvovalneji, vztrajnejši in hladnokrvnejši ter tudi mnogo boljši v startu in pokrivanju. Rekordno število publike do 600, od katerih je bila velika večina na strani planincev, je njihovo zmago navdušeno pozdravila.

V finalni tekmi za pokal LNP bo Sora trčila na nekoliko bolj žilavega in borbenega nasprotnika jeseniško Bratstvo. Če pa se bodo planinci iz v bodoče borili s toliko

poizrtvovalnostjo in srcem, sta jim zmaga in pokal zagisurana.

Kakor rečeno je domači Korotan razočaral na celi črti. Podcenjevanje nasprotnika, neposetanje treningov in pomanjkanje samozavesti so krivi poraza. To je prav dobra lekcijska za prvenstvo, ki prične že to nedeljo. Treba bo prav resno in trdo prijeti za delo, da se doseže pozitiven rezultat proti SK Sori in SK Bratstvo, ki bosta že prihodnji dve nedelji nastopila v Kranju, da odzavmeta Korotanu še naslov prvaka Gorenjske.

Tekmovalje zasavskih nogometnih klubov

Litija, 22. septembra.

Jutri se prične prvenstveno tekmovalje nogometnih klubov v zagorski skupini, kamor spada tudi SK Litija. Letos so praznovali člani našega kluba 5letnico obstoja in organiziranega dela. Pokazali so prav vidne uspehe svojega smotranege dela. Zelo častno pa so se odrezali zadnji nedeljo, ko so nastopili člani naše enajsterice proti SK Zagorje, ki je bil ta dan gost na našem igrišču v Svarcevi hosti. SK Litija je imel zelo srečen dan. V prvem polčasu so bili naši igralci popolni zmagovalci, saj je izpadel rezultat v njihovo korist s 3:0. Gostje so dosegli šele v drugem polčasu časten gol, SK Litija pa je zabil v nasprotnikova vrata tudi v drugem polčasu 3 gole. Končni rezultat s 7:1 za Litijo je prinesel našemu kraju lepo zmago. Občinstvo je naše zmagovalce prisrčno pozdravljalo. Tekmo je sodil zadovoljivo naš domačin g. Bezenšek. V nedeljski tekmi je preстал svoj vratarski krst novi golman našega SK g. Premk, ki se je prav dobro izkazal kot čuvar domačega svetlišča.

Za jutrišnjo tekmo vlada po krasni nedeljski zmagi splošno zanimanje. Imeli bomo spet goste iz Zagorja. Na igrišču v Svarcevi hosti si bosta stopila nasproti SK Svoboda iz Zagorja in naši domači fante. Pričakujemo od naše enajsterice, da se bo dobro držala in uspešno zastorala barve našega kluba. Tekma se prične ob 15. in jo bo sodil g. Deržaj iz Ljubljane. Vabimo našo sportno javnost, da podpre naše igralce v borbi za prvenstvo v litijsko-zagorski skupini.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«
V ŠISKI. — Telefon 33-87

Popularni komik Eddie Cantor
v veseloigri

KRALJ ARENE

Smeh! Senzacije! Plesi v vodi! Smeh!
V borbi z biki nastopa znani ameriški bikoborec Franklin.
Predstave: v soboto ob 7. in 9., v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9., v ponedeljek ob 7. in 9. uri zvečer
V dopolnilno nov Paramountov zvočni tehnik in barvana Sily Simfonija.
Pride! SIN INDIJE Pride!

Žrtev dela

Jesenice, 21. septembra.

Pred dnevi smo poročali, da se je v nedeljo dopoldne pripetila v železnih KID na Javorniku težka nesreča. Varilec Martin Valenter je pri vlaganju železa v žarečo globoko peč po naključju padel na ploščad premikajočih se železnih vrat tako nesrečno, da je na razbeljeni ploščadi obležal in se do kosti obžgal po gornjem delu telesa, obrazu in rokah. Prepeljan je bil v bolnico bratovske skladišnice na Javornik in so tukajšnji zdravniki storili vse, da bi mu rešili življenje, a je nesrečnej po štirih dneh strašnega trpljenja umrl.

Valenter je delal v tovarni KID polnih 28 let. Preživljati je moral 9 otrok, od katerih so trije še nepreskrbljeni. Bil je izredno marljiv delavec, dober soprog in oče, njegovo življenje je bil en sam dolg nepretrgan delavnik, ki ga je zaključila prezgodnja mučniška smrt. Vsa okolica sočustvuje z nesrečno družino, ki je na tako tragičen način izgubila rednika. Bodi ubogemu trpinu ohranjen blaž spomin, težko prizadetim preostalim naš iskreno sožalje.

Naše gledališče

Opera

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 22.: Tosca. Gostuje gdca Vera Majdičeva. Zaključna predstava tedna Rdečega križa. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 23.: Traviata. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 24.: zaprto.
Četrtek, 27.: Hovanščina. Premiera. Otvoritev sezone 1934-35.

★
Opozorjamo na nocojšnjo Tosco v ljubljanski operi. Naslovno vlogo poje ga. Vera Majdičeva, slikarja Cavaradossija g. Franzl, barona Scarpio g. Robert Primožič, ki delo tudi režira. Pri pultu je kapelnik dr. Svava. Z ozirom na odlično zasedbo in na priljubljenost Puccinijeve opere, prav posebno pa še zato, ker zaključuje nocojšnja predstava oficijelni teden Rdečega križa, vabimo k obilni udeležbi. Predstava je izven. cene znižane. operne.

Verdijevo Traviata spada med najpriljubljenejša pa tudi najuspešnejše operne predstave poslednjih sezon. Odlična zasedba daje predstavi še poseben sijaj. V glavnih vlogah nastopijo ga. Gjungenac, gg. Gostič, Janko, Marjan Rus in Tone Petrovič kot gost. Opero dirigira kapelnik Štrifot, režija je Krefтова Veljajo znižane operne cene od 30 Din navzdol. Predstava je v nedeljo 23. t. m. ob 20. uri. zvečer.

Modest Musorgski: Hovanščina. Slavni ruski car Peter Veliki je bil sloviti reformator vsega življenja in delovanja v Rusiji pred več kot 200 leti. V sled reform. ki jih je uveljavljal v svoji državi, je naletel na velik odpor. Nastale so krute borbe med bojarji zapadnjaškimi novo strojarji in Staroverci — Razkolniki. Hovanška knezo, oče Ivan in sin Andrej sta plela zaroto proti carju Petru, katero je odkril bojar Saploviti. Car Peter se je brezobzirno maščeval in staega Hovanškega so zavratno umorili. Vsi zatoniki, ki so pripadali večinoma Hovanškega strelcem, so bili obsojeni na smrt. Poleg tega pa je car Peter otvoril neusmiljeno preganjanje vseh Starovercev. Ti se odločili, da raje umrjejo za načela in vero svojih očetov

ter se v gozdu blizu Moskve pred starim samostanom sami sežejo na grmadi. To je kratka vsebina znamenite ruske opere. Prva vzprizitev Hovanščine na slovenskem odru bo v četrtek dne 27. t. m. pod vodstvom ravnatelja Polića in v režiji g. Cirila Debeveca. S Hovanščino se otvori nova sezona 1934-35.

Prva predstava nove dramske sezone bo Rostandova igra Orlić v režiji prof. Osipa Sesta. Prva slovenska vzprizitev tega dela bo v soboto dne 29. t. m. kot izven predstava v ljubljanski drami. Druga letošnja premiera bo že v nedeljo 30. t. m. in sicer Gugalnica, ki jo je spisala Olga Scheinplugova. Prve dni meseca oktobra se vzprizori Achardova komedija Migo — Dekle z Montparnasa in Cankarjevi Hlapci. Vse te premiere bodo tekom prvega tedna nove sezone 1934—35.

Priglas k abonmaju za sezono 1934-35 je še vedno mogoče. Sprejemajo se abonenti za red A, B in C. Cene abonmaja so zelo ugodne in se plačujejo v desetih zaporednih mesečnih obrokih.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sobota, 22. septembra, katoličani: Mavricij.

Jutri: Nedelja, 23. septembra, katoličani: Tekla.

DANASJNE PRIREDITVE

Kino Matica: Zbogom, lepi dnevi (Brigita Helm).

Kino Ideal: Skandal v Budimpešti (Franciška Gaal).

Kino Dvor: Potujoči pianino (Stanly in Olio).

ZKD: F. P. 1 ne odgovarja, ob 14. v kinu Matici.

Kino Šiška: Kralj arene.

IREREDITVE V NEDELJO

Kino Matica: Zbogom, lepi dnevi (Brigita Helm).

Kino Ideal: Skandal v Budimpešti (Franciška Gaal).

Kino Dvor: Potujoči pianino (Stanly in Olio).

ZKD: F. P. 1 ne odgovarja, ob 11. dop. v kinu Matici.

Kino Šiška: Kralj arene.

Zmajev steg skavtov: Redna letna skupščina ob 10. dop. v dvorani OUZD.

Hašk : Hilija: Prijateljska nogometna tekma ob 16. na Stadionu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes in jutri: Mr. Kuralt, Gosposvet-ska cesta 10; Sušnik, Marjtin trg 5.

Impod sita

O revščini smo se navedlič govoriti in pisati, kar smo povedali, o nji že vse, kar se sme povedati. Sicer pa revežu ni prav nič pomagano, če obešamo njegovo trdo življenje na veliki zvon. Le tu pa tam še slišimo o samomorilcih, ki jih je poglala beda v smrt. In tako naravno se nam zdi to, da zavijemo v najbližjo krčmo na polje vina, kakor da se nas nič ne tičejo pod težo krivice, ki omogočijo trpin, izobčeni in obsojeni na prostovoljno smrt.

Belo barvo najlepše vidimo, če jo postavimo k črni. Slon je še večji, kakor je že, če mu sedi na hrbtu muha. Nekje na Gorenjskem preživlja počitnice bogata gospa iz Beograda. Prav tako lahko bi bila tudi iz Zagreba, Ljubljane, Splita, Sarajeva ali Niša. Kraj ne igra nobene vloge. Glavno so ljudje, igralci na odru našega prečudnega življenja. Je pa prav in v redu, da je iz Beograda. Bogata gospa na počitnicah ima s seboj pa čiste rase in ker ga ima zelo rada, gre tudi njena skrb zanj tako daleč, da dobiva posebno hrano. Gospa mu plačuje za hrano 35 dinarjev dnevno. Za ta denar bi lahko imela dobro hrano dva delavca ali študenta, s tem denarjem bi se lahko skromno preživljali trije brezposelni ali trije lačni otroci ubogih trboveljskih rudarjev. Toda rekli smo že, da gre naša kultura v živalsko smer. Zato se ne smemo čuditi, da dobi pes za hrano dvakrat toliko, kakor delavec, in trikrat toliko, kakor brezposelni ali rudarjev otrok. Čuditi se ne smemo, pač pa lahko to zabeležimo poznim rodovom v posnemanje.

SOKOL

— Prosvetna konferenca na Taboru. Ljubljansko prosvetno okrožje, ki mu nadejuje znanj prosvetnih delavcev br. Rudi Marinčič z Viča, akcije jutri v nedeljo 23. t. m. ob 9. dopoldne v župni pisarni na Taboru konferenco društvenih prosvetarjev ljubljanskega prosvetnega okrožja. — Namen konference je, da se vsi društveni in četni prosvetarji

LJUBLJANCI!!!! VIDELI STE ŽE MNOGO FILMOV S SLAVNO
BRIGITO HELM
a njen najlepši vefilmi, ki je zasenčil vse dosedanje filme, je:
„ZBOGOM LEPI DNEVI“
Najlepši naravni posnetki iz sončne Španije! Brigita Helm kot zločinka in žena ognjevitke ljubezni. Glasbeni film prekrasnih španskih melodij in izredno napete vsebine!!
Danes ob 4, 7.15 in 9.15 uri. Predprodaja vstupnic od 11.—/12. ure.
Telefon 3124 **ELITNI KINO MATICA** Telefon 3124

DNEVNE VESTI

— Federacija gasilcev vseh balkanskih držav. Predsednik Jugoslovanske gasilske zveze Vladimir Androsović dela na organizaciji ustanovitve federacije gasilcev vseh balkanskih držav na čelu z Jugoslavijo. Pa tudi za izpopolnitev gasilstva v naši državi je zastavil vse svoje sile. V Zagrebu bo v kratkem otvorjen gasilski tečaj za gasilske inspektore iz vseh krajev države. Veliko pozornost posveča vodstvo Gasilske zveze tudi gmoletnemu zavarovanju gasilcev.

— Zavarovanje delavcev in nameščen-
cev v Juliju. V Juliju je bilo pri okrožnih uradih SUZOR zavarovanih 555,920 delavcev in nameščenih. V primeru z
— Julijem je padlo število zavarovancev za 12,721. V primeru z Julijem lanskega leta je pa poskočilo za 34,743. V primeru z Julijem lanskega leta kaže največji absolutni porast zaposlitve okrožni urad v Beogradu, in sicer za 7441, OUZD v Ljubljani za 4403, v Zagrebu za 4378, v Osljeju za 3425. Večje nazadovanje zaposlitve izkazuje okrožni urad v Skoplju za 1097 in v Dubrovniku za 1084. Prilagoditveno bolniška blagajna »Mer-
kur« v Zagrebu izkazuje nazadovanje za 299, ostali dve privatni bolniški blagajni pa izkazuje porast. Povprečna zavarovalna medija je znašala 22,27 Din in se je v primeru z lanskim letom znižala za 80 par. Celokupna zavarovalna medija je znašala 309,061,000 Din, lani pa 300,000,000 dinarjev.

V slučajih zastupljenja povzročene-
ga po zastupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfinu, opiju, kokainu je uporaba naravne »Franz Josefov« grenčice bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastupljenju s svinčnem staroprež-
kušena »Franz Josefov« voda ne odpravi samo trdovratno zapoko, temveč, da učinkuje tudi kot specifično protisred-
stvo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerij-
skih trgovinah.

— Patača Rdečega križa v Zagrebu. V Zagrebu začne v kratkem graditi krasno palačo Rdečega križa. Zgrajena bo v Derencinovi ulici, in sicer tako, da se bo dala preurediti v bolnico.

— Murskim zahtevajo praznik v pe-
tek. Profesorji sarajevske šerijatske gimnazije so poslali prosvetnemu ministru spomenico, v kateri prosijo naj bi se na gimnaziji praznoval petek namesto nede-
lje.

— Nov domač izum. Iz Broda poročajo, da je izumil Josip Kličko železniško ram-
po, ki se zapira sama, ko prispe vlak bli-
zu nje.

— Krasna revija »Naš vrt«. Ki jo v Za-
grebu izdaja v luksuzni opremi in z naj-
boljšo, bogato ilustrirano vsebino. »Kul-
turno društvo«, je tudi že pri nas pre-
cej znana, ker se pač sama priporoča z
vedno večjimi in bogatejšimi številki. Meri se lahko z najslavnejšimi inozem-
skimi strokovnimi revijami, zato pa tudi
želimo, da bi se razširila tudi po naših
domovih in kavarnah. V najnovejši števil-
ki opisuje P. Deutch arhitektonske ele-
mente vrta, predvsem pa lepe vrtno ogra-
je, o sodobnem vrtu in njegovi ureditvi
piše znani današnji vrtni arhitekt Albert
Esch, največji svetilko Victoria rega je
opisal Franjo Kušenič, dreve za lepo je-
sensko barvo slika Ljubljancin inž. Ciril
Jeglič, nove vrste vrtnice pa Janko Jela-
chich. Nikola Serman objavlja izbor in
opis prednosti sadja in namiznega grozd-
ja za domači vrt, a F. Kušenič opisuje
prekrasne lovkane ali nimeje. O »vrtinih
mestih« govori Vladimir Jovančević, po-
sebnost zanimiva je pa St. Pirnata razpra-
va o vzgojnih domovih in o pouku v pri-
rodi, kjer spoznamo šole v gozdovih in
druge podobne zavode, ki tudi v Ljublja-
ni razpravljamo o njih. Hessele Josp nas
seznani s carstvom rož in sadnega drev-
ja v Bednarzovih nasadih v Stari Kanjiži,
ki pravkar slave 50letnico. Poleg navodil
za oprave na vrtu v septembru in ok-
tobru je v listu še toliko zanimivega dro-
biča, da ga lahko v resnici najtopleje pri-
poročimo, saj ta luksuzna revija stane le
80 Din na leto in se naroča v Botaničnem
vrtu v Zagrebu.

Štedljiva — Lutz peč
JUGO-LUTZ, d. z. o. z., Ljubljana 7, tel. 3252

— Za »Dom slepih«. Narodni poslanec,
generalmajnik ZTOČ s. Ivan Mohorčič in
njegova soproga ga. Alba sta namestila
venca na krito g. Jurja Verovška v nje-
vo počastitev poklonila 200 Din društvu
»Dom slepih«. Kakor znano, je to društvo
kupilo Strahov grad v Stari Loki pri
Škofji Loki za zavod za slepe, ki bo otvor-
jen v najkrajšem času, da bodo slepci
imeli v njem vsaj preskrbo in dobili tudi
za nadaljnje preživljanje potrebno izobraz-
bo v raznih strokah.

— Savezna Strelska družina v Kosta-
njemci na Krki je priredila v nedeljo 16.
t. m. tekmo, katere se je udeležilo znatno
število tekmovalcev in strelkov. Tekmo-
valcev stava brez naslona. Rezultati tekme
so sledeči: I. tarča »Kostanjevica«: 1. Tre-
ha Janko 89 odst., 2. Kotar Jožef 79 odst.,
3. Likar Josip 79 odst. II. tarča »Dolenj-

sko«: 1. Troha Janko 77 odst., 2. Kotar
Ivan 75 odst., 3. Globenčič Ivan 75 odst.,
III. tarča »Studenca«: 1. Likar Josip 84
odst., 2. Kotar Jožef 80 odst., 3. Šutar
Blaž 8 odst. Tudi ostali strelci so dobro
streljali, vendar zaradi preobsežnosti na-
vajamo od vsake serije samo prve tri. De-
leživo, vreme je udeležbo na tekmi znatno
omejilo.

— Zahvala občinskega odbora Rdečega
križa na Ježici. Podpisani občinski odbor
RK kraljevine Jugoslavije na Ježici smatra
za svojo prijetno dolžnost, da se najiskre-
nejše zahvali divizijskemu generalu g. I.
Cukavcu, komandantu dravskega divizijske
oblasti v Ljubljani, ki je blagovolil odpelati
k naši nedeljski spominski proslavi tiskaj-
skih junakov-borcev za našo narodno osvob-
ojenje in k akademiji Rdečega križa g.
sanitarnega podpomočnika dr. F. Debelaka
kot svojega zastopnika, kar je zelo povzdi-
gnilo veličastnost obeh prireditelj, obenem
pa vzbudilo v najslavnejših ljudskih plašeh
polno najlepših simpatij za našo junaško
vojsko. Nadalje naša iskrena zahvala sre-
skemu načelniku g. J. Znidaršiču, ki se je
tako ljubezno odzval na naše povabilo
in poslal k naši prireditvi okrajnega prisa-
va g. J. Lefkoviča. Topla zahvala domačemu
g. župniku in g. županu, školskemu upra-
vniku g. I. Stupicu, gg. rezervnim častni-
kom-domačim, g. komandirju orožniške
postaje na Ormočah, gasilem četam na
Ježici, v Stožicah, na Ormočah in v Nadgo-
rici. Cerkevemu poveljniku zboru na Je-
žici in drugim, ter vsem mnogostevil-
nim narodnim nošam in končno prav vsem,
ki so kakorkoli sodelovali oziroma pripo-
možili k slovesnosti »Dneva Rdečega križa
na Ježici.« Prav posebna zahvala raz. čast-
niku g. profesorju Ant. Modru, ki je dolo-
vil sv. mašo za naše junake, gospodu kate-
hetu bivšemu vojnemu kuratu Fr. Bonaču,
za tako močno besedo pred spomenikom,
in podpredsedniku dravskega banovinskega
odбора RK prosvetnemu inspektorju g. J.
Westru za slavnostni govor pri akademiji
Rdečega križa. Hvala! Občinski odbor RK
kraljevine Jugoslavije na Ježici.

MI OTROCI DOBRO VEMO,
kako izvrstna je Mirim čokolada — obo-
so Mlekita, mlečna...
Mama je rekla: Samo Mirim! Tako jo
spoznam, ker je

Mirim kraljica čokolade

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list
kr. banske uprave dravske banovine« št.
76 z dne 22. septembra objavlja uredbu o
obročnem plačevanju kupnine iz pogodb o
prodaji lesa iz državnih gozdov, predpise
dovolitve za promet-provoz, uvoz in izvoz
kemikalnih tvarin, odločbo o prepovedi vo-
za strelnih kapič, izpremembe v pravilni-
ku o dokladi za terensko delo udeležencev
ministrstva za finance, odločba za kate-
stre in drž. posestva, izpremembe v čle-
nu 7 pravilnika o ureditvi prometa z de-
vizami in valutami, imena ratifikacijskih
instrumentov za dopolnilni sporazum k
pogodbi o trgovini in pokritvi med Jugo-
slavijo in Italijo, ratifikacijsko konvencijo o
fiskalnem režimu tujih avtomobilskih vo-
zil po Poljski, ratifikacijsko mednarodno
konvencijo o pobiranju ponarejanja denar-
ja po Poljski, objave banke uprave o
pobiranju občinskih trošarin v letu 1934
in razne objave iz »Službenih Novin«.

— Za mrtve proglašeni. Okrožno sodi-
šče v Mariboru je uvedlo postopanje, da
se proglase za mrtve: Jože Pilih, vinčar v
Gačniku, Alojz Lašič, želar v Peršetincih,
Ivan Žitnik, posestnik v Ivanjancih, Ciril
Zorec, vinčar na Kogu, Franc Lovčaric in
Janc Lovčaric, poljedelci pri Sv. Mar-
jeti na Dravskem polju, Peter Zagralec,
posestnik na Kogu, Jožef Horvat, posest-
nik v Mali Polani, Mirko Petek, posestnik
v Vodrančah, Janez Mikolec, posestnik v
Dilini, Albin Vertič, pek v Podhlodniku,
Ludvik Košič, trgovec v Spod. Krapljah,
Ferdinand Verbanjak, posestnik v Rado-
slavcih, Štefan Veron, posestnik v Bodon-
cih, Jožef Gašparic, posestnikov sin v
Kobilju, Ivan Opar, hlapec pri Sv. Križu
nad Mariborom, Blaž Karneža, posestnik
pri Sv. Voltenku, Jožef Bencic, posestnik
v Martjancih, Jožef Horvat, poljedelec
v Dobrovniku, Jožef Topolovec, posestnikov
sin v Sitežu in Aleksander
Vajda iz Sela. Vse pogrešajo že iz svetov-
ne vojne.

— Nov tolmač francoskega, italijan-
skega in nemškega jezika. Apelacijsko
sodišče v Ljubljani je imenovalo odvta-
jskega pripravnika v Ljubljani dr. Leona
Pretnerja za stalno zapričenega tolma-
ča francoskega, italijanskega in nemške-
ga jezika na sedežu okrožnega sodišča v
Ljubljani.

— Nov grob. Danes dopoldne je umrl
v Ljubljani trgovec g. Josip Poljak.
Pokojni je bil v mestu splošno znan in
pričuden. Poleg težke prizadetih svojcev

zapušča mnogo prijateljev in znancev, ki
ga bodo ohranili v najlepšem spominu. Po-
greb bo v ponedeljek ob 14.30 iz Sionske-
ga ulice 23. Bodi mu lahka zemlja, žalo-
stnim svojcem naše iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi,
da bo megleno, deloma oblačno spremen-
ljivo vreme. Včeraj je deževalo v Zagre-
bu, Beogradu, Sarajevu in Splitu. Včeraj
je znašala najvišja temperatura v Splitu
in Skoplju 22, v Ljubljani 21,4, v Zagre-
bu, Beogradu in Sarajevu 20, v Maribo-
ru 19. Dasi je kazal barometer v Ljublja-
ni 764,8, temperatura je znašala 14.

— Dve nesreči. V bolnico so prepeljali
delavca Janeza Basarja, zaposlenega v to-
varni »Jugobruna« v Kranju. Pri delu je
vdihal barve in nastalo je zastrupljenje,
ki je pa lažjega značaja. — Tonček Samo-
torčan, 12letni posestnikov sinček iz Male
Ligojne, je doma našel samokres in se ta-
ko neprevidno igral z njim, da se je spro-
žil. Krogle mu je obklicala v levem stegnu.
Tudi Tonček je moral v bolnico.

— Z nogo slika. V Vinkovcih je raz-
stavljal te dni slikar Aleksander Klein svo-
ja dela in razstava je dosegla velik uspeh.
Klein slika z desno nogo, ker je vojni in-
valid, poskodovani ima obe roki. Z nogo
se je učil slikati 7 let in zdaj je pravi
mojster.

— Zločin ljubosumnega kmeta. V va-
si Stari grad blizu Koprivnice je živel
40letni kmet Ivan Skutin s svojo 50letno
priležnico Marjo Britvic v težkih gmo-
lnih razmerah. Mož je bil ljubosumen in
s priležnico sta se večkrat prepirala. Vče-
raj zjutraj je pa našel hlapec gospodinj-
ko na postelji v mlaki krvi. V postelji je le-
žala okrvavljena sekira, na steni je pa
visel obešen Skutin. Pod njegovim trup-
lom so našli poslovnico pismo, ki v njem
Skutin pravi, da je ubil svojo priležnico,
ker ga je spravila v nesrečo.

— Na nož se je nabodel. V vasi Klake
pri Samoboru se je pripetila včeraj težka
nesreča. 10letni Tomažkočič je obiral v
očetovnem vinogradu grozdje, pa mu je
spodrsno in nasadil se je na nož, ki se
mu je zarinil v srce, da je bil takoj mrtev.

— Samomor znamenega zagrebškega ša-
hista. Včeraj popoldne si je končal v Za-
grebu življenje znani šahist Tomo Biter-
ski. Bil je tuberkulozen, nedavno mu je
pa umrla mati, kar ga je tako potrla, da
si je prerazl žile na rokah in je izkerva-
vel.

Kdor se misli nasmejati in zabavati
naj ne pozabi na to, da

Frančiška Gaal
igra v filmu
Škandal v Budimpešti
ZVOCNI KINO IDEAL
Predstave danes ob 4, 7, in 9.15 uri
Jutri v nedeljo ob 3, 5, 7, in 9.15 uri

Iz Ljubljane
— Pogreb Jurja Verovška in Vasilija
Uljaničevega. Ob veliki udeležbi prebiva-
stva vseh slojev so včeraj pokopali ugled-
nega veletrgovca g. Jurja Verovška. Pred
hišo žalosti so zapeli pevci »Ljubljanskega
Zvona« žalostinko »Vigred se povrne«,
nakar se je začel pomikati veličasten žalni
sprevod. Na zadnji poti so ga spremljali
mnogi odlični predstavniki našega gospodar-
skega življenja, raznih organizacij in udru-
ženj. — Malo popreje in sicer ob 14. pa so
peljali k večnemu počitku na pokopališče
k Sv. Križu scenograf Narodnega gleda-
lišča Vasilija Uljaničevega. Pogreba se je
udeležila vsa uprava in ansambel Narodne-
ga gledališča, a ob odprtem grobu sta se od
pokojnika s toplimi besedami poslovila
prof. Šest v imenu uprave in Lajo Drenov-
ec v imenu članstva.

— Iz Marjinega trgu so danes pri-
šli postavljati prometni otok. Omeačen
bo z manjšimi granitnimi pokrogli, ki
so že deponirane v svoji prometni črti. Trg
se je takoval v posameznih pasovih in ni
bil promet preko tega živahnega križišča
nikdar prekinjen. Sedaj so urejena vsa bo-
doča vozila in je sredina trga postala
prosta za napravo prometnega otoka. Nje-
ga postavitev ni več tako revolucionaren
čin v urejanju voznega prometa, kot
lansko leto na Ajdovščini, kjer se je v
ostalem ureditve povsem poselela. Na
Marjinem trgu se je namreč že sedaj vr-
sti ves vojni promet okoli prometnega
stranišča, kot naj se v bodoče okoli pro-
metnega otoka. Ker tramvajsko postaja-
lišče ne bo na otoku, je tudi odpadla na-
prava asfaltnega pločnika na njem. Danes
dopolnne so vozniki v okroglini večini že
upoštevali naznačeno prometno črto in
med rednimi pregrešniki je bilo največ ta-
kih, ki so se zagledali v taktarje, ki imajo
posla na otoku. Vojni promet na Marji-
nem trgu je sedaj urejen, čim bo to asfal-
tirani se vsi hodniki, bo treba urehiti tudi
promet pešcev, ki preveč uporabljajo b-
srednjo trga.

— Izvolitve glavnega odbora za obde-
lanje Barja. Mestno načelstvo v Ljublja-
ni opozarja zainteresirane, da je razglasil
o volitvah v glavni odbor za obdelovanje
Barja nabit na uradni deski mestnega na-
čelstva. Reklamacije uroci volitvam ime-
nikom se vlagajo tekem 3. del, pričeniš 15.
oktobra 1934.

Ne pozabite, da imamo še vedno
sveža cenena štajerska jajca. Podružnica
Löwy, Kolodvorska ulica 35.

— Danes in jutri predvaja ZKD v
Elitnem kinu Matič svoj vefilmi »P. P.
1 ne odgovarja«. Ta film je znan kot eno
največjih tehničnih del na polju zrakoplov-
stva. Film se odlikuje po izredno nape-
teno delanju in močnem tehničnem opre-
mi. Kdor hoče videti borbo z naravo in to-
varštvu med zrakoplovci, naj nikar ne
zamudi tega filma. V njem bomo videli
vse, kar povečuje človeka. Pokaže se
nam pa tudi ona mišična sila, največja
sovražnika človeštva: — zloba. Današnja
predstava se prične radi dolžine filma
točno ob 14. jutri, v nedeljo točno ob 11.

— Že danes opozarjamo, da je na prihod-
njem programu ZKD senzacionalno film-
sko delo iz kraljevstva divjih zveri izde-
lano po zapiskih slavnega raziskovalca in
lovca zveri Franka Bucka. Film je naslov
»Dovedi jih žive!«

— Iz Okrajna organizacija JNS za kolo-
dorski okraj v Ljubljani vabi svoje čla-
nstvo na članski sestanek, ki bo v torek
23. t. m. ob 20. uri v hotelu Struželj. Na
dnevnom redu bo med drugim razgovor o
občinskih volitvah v Ljubljani. Poročati
bodo tudi delegati sreskega odbora.

— Iz Slovenski plesi v zvocnem filmu. V
Elitnem kinu Matič je pravkar stebel
kratek predprogramski zvocni film, ki nam
prikazuje par prizorov iz novega domačega
zvocnega filma »Slovenski plesi«, katerega
bomo v kratkem videli v naših kinemato-
grafih. Film je snemala družba »Svetlo-
ton« in je v tehničnem in umetniškem
pogledu brezhiben.

— Iz Vsi še niste videli filma pesmi, le-
poje, ljubezni in solca. Oglejte si še da-
nes Brigito Helm v filmu »Zbogom, lepi
dnevi«. Film nam predstavlja lepo, mlado
deklet, ki je zašlo na kriva pota. Hoče se
vrniti v pošteno življenje. Ko se pa od-
loči za ta korak, spozna, da ji je pot na-
čel zaprta.

— Iz Peveko društvo »Danica« na Viču
ima svoj 3. redni občni zbor v nedeljo 23.
t. m. ob 10. pri g. Robetniku na Viču. —
Vidujo se vabijo vsi ustanovni, podporni
in redni člani. Odbor.

— Iz Esperanto. Otvoritev tečaja za sa-
četnike bo v sredo 26. septembra ob 19.30
v prostorih Dopisne trgovske šole — Kon-
gresni trg 2-R. Kdor se zanima za med-
narodni jezik, naj se tega dne zgleda v
šoli. Učenja mesečno 15 Din. — Klub es-
perantistov v Ljubljani.

— Iz Plesni zavod »Jenka« v Kazini
otvori letošnji sezono 1. oktobra. Poč-
vek vseh družabnih plesov in novosti za no-
vinke in vnežabne. Prijave — informacije
od 1. oktobra dalje v Kazini.

KATJA DELAKOVA
ŠOLA ZA RITMIČNO GIMNASTIKO
IN UMETNIŠKI PLES.
DUKIČEV BLOK-GAJEVA 8.
VPIS DNEVNO OD 10-14
Tečaj so se že pričeli.

— Iz Znani, najstarejši, najbolje obisko-
vani Christofovi trgovski tečaj, Ljubljana,
vpljuje zadnji mesec september vsak
dan, Domobranska 16. — Najboljše učne
moči. Trgovski predmeti, nauk o reklam-
slovenska, nemška stenografija, stroje-
pis, jezik — Vstopnina 30 Din, lastna hiša,
zato mesečna šolnina samo 120 Din Poč-
prične 1. oktobra. Zahtevajte prospekte.
neval, večerni tečaj.

— Iz Odojki na raznja danes v vinarni
Kajfež v nebotičniku.

— Iz V nedeljo vsi k »Tičku na gričku«
na domače kolne, krvavce, jetrnice, peče-
nice.

— Iz Tragična smrt železniškega premi-
kaša. Sredi okrog 1. se je na železniškem
tiru pred glavno carinarnico smrtno pone-
srečil 45letni premikalec Jakob Jeraj, rojen
v Dvoru pri St. Vidu. Ko je tam sklapljaj
vagon in hotel izpod vagona na prosto,
mu je na tracični najbrž izpodrsnilo. Ne-
srečnej je padel in ker je vlak prav v tem
hipu potegnil, so mu šla kolesa čez prsi.
Jeraj je obelžal mrtve na kraju nesreče. Za
pokojnikom žalujejo žena in dva sinova v
starosti 17 in 5 let, za katere je vzorno
skrbel. Tragična smrt priljubljenega premi-
kaša je vzbudila med železničarji in nje-
govimi znanci splošno sočutje.

Iz Celja
— O socialnopolitičnih problemih v
naši državi bo predaval v nedeljo dne
23. t. m. ob 10. dopoldne v Celjskem do-
mu g. dr. Svetlo Stribar uradnik v mini-
strstvu za socialno politiko in narodno
zdravje. Predavanje priredi Društvo jugo-
slav. akademikov v Celju za svoje čla-
nstvo pa tudi za vse druge, ki se zanimajo
za stvar.

— Uprava obrtne nadaljevalne šole v
Celju sporoča, da se prične novo šolsko le-
to na tej šoli v nedeljo 30. t. m. Ves
obratni naraščaj (vajenci, vajenke in po-
močniki, ki še niso dovršili 18 let) se zbe-
re tega dne ob 8. zjutraj v telovadnici
mestne narodne šole. Novinci in novinke
naj prinese zadnje šolsko izpisevalno.
Nujno potrebno je, da bodo ta dan navzo-
či vsi vajenci in vajenke, ker bodo uvr-
ščeni v posamezne razrede in se pozneje
želej mojestrov in mojstrie ne bodo mog-
le več upoštevati. Redni pouk se bo pričel
v ponedeljek 1. oktobra. Ker je kr. banska
uprava prepovedala nedeljski pouk, bo po-
uk, da se kolikor mogoče urodi mojestrom
in mojstrikam, vsak delavnik, izvezemši so-
bote. Natančnejša razporedba pouka bo
objavljena obrtnemu naraščaju v nedeljo
30. t. m.

— Razmere na delovnem trgu. Od 11.
do 20. t. m. se je pri ekspozituri javne
borze dela v Celju na novo prijavilo 37
brezposelnih 27 moških in 10 žensk), delo
je bilo ponujeno za 28 oseb (13 moških in
15 žensk), posredovanj je bilo izvršenih 13
(za 4 moške in 9 žensk), odgovorilo je 16
oseb (12 moških in 4 ženske), odpadli so
3 moški. Dne 20. t. m. je ostalo v eviden-
ci 265 brezposelnih (238 moških in 27
žensk) nasproti 260 (230 moških in 30
žensk) dne 10. t. m. Delo dobilo po 2 so-
ferja, čevljarja in hlapca, po 1 mizar in
pek, po 2 služkinji in kmečki dekli ter po
1 kuharica, natakarica, podnatakarica, ho-
telska sobarica in pletilja.

— Celjski sport. V nedeljo 23. t. m.
ob 9. dopoldne se bo pričel na Glaziji v
Celju ob sodelovanju vseh celjskih sport-
nih klubov lahkotletski miting za prven-
stvo poedinec in izbirni miting za dvo-
match z Mariborom. Ob 14.30 se bo pričela
na sportnem igrišču SK Olimpa v Gaherju
pri Celju nogometna tekma med celjskimi
in gabskimi gasilci, ki bo trajala do 16.30.
Ob 16. pa bo na Glaziji zanimiva podsa-
vezna prvenstvena nogometna tekma med
SK Celjem in SK Rapidom iz Maribora.
Tekmo bo sodil g. Pevalok iz Ljubljane.
Za tekmo med Celjem in Rapidom vlada v
Celju in okolici veliko zanimanje. SK
Olimp bo igral v nedeljo v šostanju dru-
gorazredno prvenstveno tekmo s SK So-
štanjem.

— Nočno lekarniško službo ima
do vstetega petka 28. t. m. lekarna »Pri orlu«
na Glavnem trgu.

Iz Maribora
— Potijski parlamentarec v Mariboru.
V četrtak je prišel v Maribor odlič-
nost iz Poljske, parlamentarec g. dr. Tadej
Dybski iz Krakova. Na kolodvoru so ga
sprejeli predstavniki mariborskih oblasti,
narodni poslanec g. dr. Pivko in množica
priljubljenih poljskega naroda. Odlični pa-
rlamentarec se je zelo iskavo »zražal« o
našem lepem obravskem mestu in zra-
jeval, da bo odnesel s severne meje Jugo-
slavije kar najlepše vtise. Ker je g. dr.
Dybski že odpotoval iz Maribora, za
petek sverer najavljeni sestanek v Grajski
kapetici odpade!

— Avtobusni promet. Mestni avtobusni
promet je s 15. t. m. aklinl sezonsko vož-
njo na prosti Maribor — Hoče — Reka,
katere so se posluževali zlasti izletniki,
namenjani na zele. Polboje. Ker pa se
nam obeta lepa jesen in bodo se množili
pohtili k pohorskim postojankam, naj se
pravočasno prijavijo vsi, ki bi se hoteli
peljati z avtobusom na Reko.

— Mariborski trgovci o carinskih za-
dajah. Ker so nastale pri oceanjevanju
blaga razne težkote in so se pojavila ne-
spornostna, so sklicali mariborski tr-
govci za sredo 19. t. m. sestanek v lovske-
soli hotela »Orel«. Kako pereče je carin-
sko vprašanje je pokazala številna ude-
ležba, saj so bili na sestanku večinoma vsi
trgovci Maribora. Združenje trgovcev je
naprosilo upravitelja mariborske carinar-
ne g. inspektorja Žilka Mahajloviča, da
obrazloži zbranim trgovcem zadevne ca-
rinske predpise. Carinarniški upravitelj se
je povabil red odzval in odgovarjal v po-
ljudnih besedah na razna vprašanja. Sesta-
nek je bil izredno potreben, saj so bile
kazni zaradi carinskih predpisov na dnev-
nem redu in je bilo temu čisto krivo le
nesporazumljenje. Sploh bi bilo potrebno
tesnejše sodelovanje med carinarniški obla-
stmi in trgovci.

— Pomnoženi ansambli mariborskega
gledališča. Vodstvo Narodnega gledališča
v Mariboru je upoštevalo upravičeno že-
ljo mariborske javnosti, da so gledališče
potrebno izpremembe. Zato se je letos po-
množili ansambli s odličnimi igralnimi
močmi. Na mariborskih gledaliških deskah
bo nastopala Sava Severjeva, ki je doslej
z uspehom sodelovala v skopskem in osi-
ješkem gledališču. Mnogo zdrave umetno-
sti bo gotovo doprinesel Milan Košič, ab-
solvnt Pisciatorjeve režijeke šole v Ber-
linu. Znan je tudi po svojem plodonosnem
delovanju v celjskem gledališču. Anga-
žirana sta tudi bivši član mariborskega in
ljubljanskega gledališča Just Košuta in
Bdo Verdonik.

— Pod voz je prišla. V četrtak popo-
dne je doletela 65letno delavko Ano Zni-
darčevico iz Grunseva brada nesreča. Dela-
ka je na polju, kjer so kopali krompir. Ko
so naložili velik voz s poljskimi pridelet-
ki, so se delavci z vozom odcejali domov.
Med vožnjo pa je židrdarčeva padla z vo-
za in kolo ji je zdrobilo desno roko. Po-
škodovanica se zdravi v tukajšnji bolnici.

Radioprogram
Nedelja, 23. septembra.
7.30: Plošče. 7.45: Telovadba. 8.15: Po-
ročila. 8.25: Plošče. 9.20: Versko predava-
nje (p. Regalat Čebuli). 9.20: Prenos iz
trnovske cerkve. 10.00: Denarne in finan-
ne težkote (dr. J. Mihelak). 10.20: Vesela
reproduc. glasba. 10.40: Radijski orkester,
vmes pojeta duete ga. Neratova in gđ.
Misičeva. 11.40: Mladinska ura (ga. Cirila
Medvedova). 12.00: Čas, Radijski orkester.
16.00: Trgatev grozdja in vrenje mošta
(Ing. Goriup). 16.30: Pevski zbor iz St. Ju-
rija pri Grosupljem, vmes harmonika solo,
g. Jenko. 17.30: Plošče. 20.00: Franjo Su-
pilo in njegovo delo. 20.20: Vokalni kon-
cert g. Drago Burgerja, vmes Radijski
orkester. 21.30: Kitara solo, g. Antonovič.
22.00: Čas, poročila, jedilni list. 22.15: Ra-
dijski orkester.

Ponedeljek, 24. septembra.
12.15: Plošče. 12.50: Poročila. 13.00:
Čas, plošče. 18.00: Ljubljanski otroci na
počitnicah (Drago Kosem). 18.20: Radijski
orkester, vmes plošče. 19.30: Telesna vzgo-
ja naroda. 19.50: Čas, jedilni list. 20.00:
Prenos opere »Werther« (Massenet) iz
Zagreba. V odmoru: Čas in poročila.

Torek, 25. septembra.
12.15: Plošče. 12.50: Poročila. 13.00:
Čas, plošče. 18.00: Gundulič in njegov
Osman (Hubert Marjanovič). 18.20: Ma-
dinske pesmi poje gđ. Vanda Zihlerova.
19.00: Otroški kotiček: Saska Kovačičeva
in Janez Brdajc. 19.30: Plošče za deco.
19.50: Čas, jedilni list. 20.00: Jugoslov-
ska umetnost. 20.20: Samospevi gđ. Mire
Grus, vmes mandolinistični kvartet »Eri-
ka«. 21.30: Radijski orkester, vmes čas in
poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sreda, 26. septembra.
12.15: Plošče. 12.50: Poročila. 13.00:
Čas, plošče. 18.00: Same vesele (Valo Bra-
tina). 18.20: Plošče. 18.40: Preko kamni-
skih planin (Janežič Borut). 19.00: Plošče.
19.30: Jugoslov. ženska udruženja. 19.50:
Čas, jedilni list. 20.00: Dalmacija in pesmi:
1. Radijski orkester. 2. Hatzejeve pesmi
poje Jože Gostič. 3. Dubrovniške narodne
poje ga. Rajhenič-Raha, v odmoru: Čas in
poročila.

Četrtak, 27. septembra.
12.15: Plošče. 12.50: Poročila. 13.00:
Čas, plošče. 18.00: Literarna ura: Kn

Gospodarji v Londonu

Najrazkošnejši londonski okraj ima samo pet lastnikov — Najdražja zemlja sveta

Mesto London ima sicer nad 8 milijonov prebivalcev, toda v primeri s tem ogromnim številom ima zelo malo gospodarjev. Samo 40.000 Londončanov ima lastna zemljišča, vsi drugi so pa najemniki. In vendar stanuje v Londonu skoraj vsaka družina pod svojo streho, v tako zvani družinski hiši. Za naše razmere je londonski sistem stanovanja skoraj nerazumljiv. Mi smo vajeni, da pripadajo hiša in zemljišče istemu gospodarju, pa naj bo to zasebnik, mesto, banka ali kdorkoli že. V Londonu pa stanuje samo pol milijona ljudi na mestnih zemljiščih in še ti samo na periferiji mesta.

Elegantni zapadni del Londona »Westend«, kjer so najlepši in tudi najdražja stanovanja, pa tudi najelegantnejše trgovine, ima samo pet lastnikov. Med temi moramo na prvem mestu omeniti vojvodo Westminsterskega, čigar zemljišča leže okrog Hayde-Parka. Njemu sledita kot lastnika zapadnega londonskega okraja lord Portman in lord Howard de Walden. Lastnik dela Londona je bil tudi lani umrl sir John Erlemann. Zadnji med srečnimi petimi lastniki najrazkošnejšega londonskega okraja je Cadogan. Na zemljiščih teh petih lastnikov so zgrajene palače skoraj vseh poslaništev in drugih zastopstev sveta.

Zgodovina teh zemljišč, zdaj najdražje zemlje sveta, sega daleč v preteklost. Tam, kjer so zdaj krasne ulice, so stala nekoč skromna gospodarska poslopja in polja. Za časa kraljice Elizabete se je oženil predsednik sedanje vojvode Westminsterskega s hčerko kmetu, ki je imel blizu Westminsterja mlečno farmo. Prednik vojvode Westminsterskega pa ni bil vojvoda in njegova poroka s kmečkim dekletom iz finančnega vidika ni bila baš pomembna. Dohodki njegovega tasta so bili skromni, znašali so komaj toliko, da bi lahko zdaj lord najel sobico tam, kjer je stala prej kmetija tasta njegovega prednika.

Tudi na kraju ekskluzivnega okraja lorda Portmana je stala nekoč farma. Lordov prednik je kupil pred stoletji kmetijo, ker mu je bil zdravnik predpisal sveže osličino mleko. Zato je kupil tudi nekaj sveta okrog kmetije, da bi napravil pašnike za svoje osle. Zdaj je to zemljišče najdražji del Londona. Ko se je London začel razvijati v svetovno mesto, ko so prihajali tujci in Angleži iz kolonij v velikih množicah v mesto, je nastala v Londonu huda stanovanjska kriza. Anglež je bil vedno vreden bivati pod lastno streho.

Vojvoda Westminsterski je prišel prvi na misel, da bi se dala obširna zemljišča izkoristiti. Graditi je začel družinske hišice in velike stanovanjske palače. Na jugu Hayde-Parka so zrastle iz tal razkošne hiše za bogate družine, na severu pa za manj premožne. Zgledu lorda Westminsterskega so sledili tudi drugi štirje lastniki zapadnega londonskega okraja in tako so tudi na njihovih zemljiščih kmalu pognale iz tal stanovanjske hiše, razkošnejše in skromnejše, dokler ni nastal ves zapadni okraj Westend. Zdaj so prejšnji lastniki zemljišč lastniki najelegantnejšega londonskega okraja in srečni gospodarji, ki jim morajo seveda najemniki plačevati težke milijone.

Včasih odpade nezaten del tega imetja. Če umre kateri izmed lastnikov in je treba plačati davke od dedščine, odpade nezaten del za davke, kar pa lastnik lahko prenese, saj imajo zemljišča milijonsko vrednost. Pred leti je prodal vojvoda Westminsterski 11 oralov svojega zemljišča ob Temzi angleškemu kemičnemu trustu in je dobil v našem denarju blizu 300.000.000. Če pride ta ali oni lastnik zapadnega okraja v odlično londonsko družbo na svečanost, vidi okrog sebe same svoje najemnike, bankirje, diplomate, kneze, grofe, barone itd.

Roboti na londonskih ulicah

Na londonskih križiščih nameravajo postaviti zvočne avtomate, ki bodo opozarjali avtomobiliste, da morajo na ovinkih voziti počasi. Ti stroji, oziroma roboti reagirajo z občutljivo celico na sliko bližajočega se avtomobila in avtomatično poženo zvočno aparaturo, ki jasno izgovori registrirani zvok: »Vozite počasi!« ali »Vozite levo!« itd. Robote, ki bodo nadomestovali promete stražnike, so že preizkusili v Parizu, kjer so jih rabili najprej v reklamne zvočne svrhe. Uredništvo nekega dnevnika je uredilo na živahnih prometnih križiščih ogromno reklamo, plakat, prikazujoč čitatelja, zatopljenega v čitanje dnevnika, s stereotipno ponavljajočim se izrekom: »Čitam dnevnik...« itd.

Podobne avtomate, ki reagirajo s svetlobno celico na prihajajoče ljudi, imajo že davno v velikih londonskih kavarnah pri vstopih za osebe, kjer bližajočim se natakarnjem avtomatično odpirajo vrata. Mnogi policijski aparati, zgrajeni na istem temelju, bodo pa kombinirali z zvočno napravo na križiščih, kjer stoji zdaj prometni stražnik, ki zlasti ponoči. Londonska policija hoče s tem zmanjšati število avtomobilskih nesreč, ki zahtevajo v Angliji vsak mesec do 180 žrtev.

Za 100 letnico Puškinove smrti

Moskovska »Pravda« poroča o pripravah za proslavo stoletnice Puškinove smrti, ki bo 10. februarja 1837. Pripravila se več izdaj Puškinovih del in publikacij o Puškinu. Proti koncu tekočega leta izide prvi zvezek akademi-

mične izdaje zbranih Puškinovih spisov, ki bo obsegal vse, kar je Puškin napisal, njegova končana in nekončana dela ter njegovo korespondenco. To delo bo obsegalo 18 zvezkov in končano bo leta 1937. Državno založništvo izda zbrane Puškinove spise v šestih zvezkih, založništvo »Akademija« pa v devetih zvezkih žepnega formata za široke vrste čitateljev z realno historičnim komentarjem. Marljivo se dela na ureditvi in popisu Puškinovih rokopisov, hranjenih v raznih arhivih. Se letos izide zvezek, posvečen

rokopisom, ki so shranjeni v zavodu ruske literature Akademije znanosti. Izdan bo tudi faksimil vseh Puškinovih rokopisov, kar bo svetovni unikum. Založništvo »Akademija« izda puškinsko enciklopedijo, ki bo obsegala vsa poročila o Puškinu, njegovi najbližji okolici in njegovi dobi sploh. Obširen Puškinov življenjski pripravlja dr. Blagoj. Izdanih bo še mnogo drugih del o Puškinu. V Leningradu in Moskvi prireduje puškinske literarne kongrese, na katerih bo podana bilanca proučevanja Puškinove zapuščine skozi sto let, obenem bodo pa določene smernice nadaljnjega dela na tem polju. Prirejena bo tudi puškinska razstava, na kateri bodo zbrani rokopisi, slike, spomini itd. Razna mesta, kjer je Puškin bival, zlasti Mihajlovka, bodo obnovljena in lepo urejena.

Novi bolgarski poslanik v Parizu

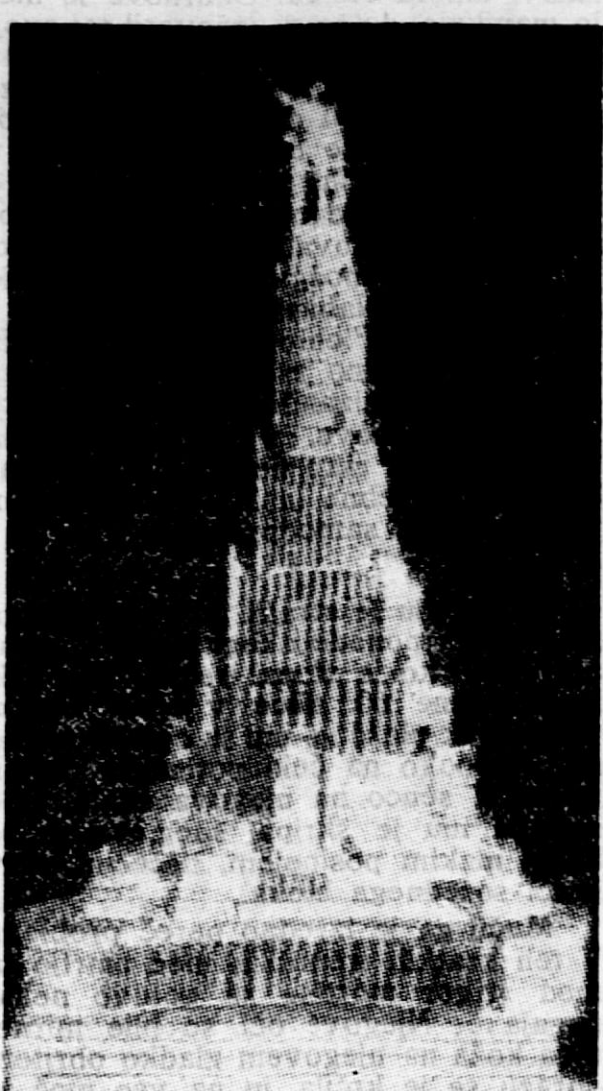
Za bolgarskega poslanika v Franciji je bil te dni imenovan Peter Stanev

Kdo je prvi opazil solnčne pege

Če se Evropa pobaha z novim izumom ali odkritjem, se takoj oglasio Kitajci, ki skromno in nekoč mimogrede omenijo, da je bila dotična stvar znana pri njih že pred mnogimi tisočletji. Tako je bilo s smodnikom, knjižgotikom, porcelanom in kompasom. In tako se je zgodilo v zadnjem času tudi s solničnimi pegami in sušo. Evropski in ameriški učenjaki se še vedno pripravljajo, ali so solnčne pege, ki se bližajo zdaj maksimumu, zakrivile tako čudno vreme, na eni strani strašno sušo, na drugi pa silne nalive in poplave. Kitajci so pa imeli odgovor na to vprašanje že pred 2000 leti. Nad zapadno zaostalostjo majo kitajski učenjaki z glavami in zatrjujejo, da so Kitajci skrbno opazovali in proučevali solnčne pege že v 28. letu pred Kristusom. Tako namreč pravi Tuših Čeng, eden najstarejših zgodovinskih virov.

V letih 188 do 300 so znova temeljito opazovali solnčne pege, v letih 300 do 618 so jih opazovali 56 krat, solnčni mrk pa osemkrat. V tem pogledu so Kitajci prekosili zapadne učenjake, ki solnčnih peg ne poznajo. Iz starih virov je razvidno, da so poznali Kitajci tudi zvezo med solničnimi pegami in sušo. Dokazuje za to navedajo že iz prvih let krščanstva.

Palača sovjetov

V Moskvi, na kraju, kjer je stal hram Kristusa Odrašenika, grade ogromno palačo sovjetov, ki bo imela na vrhu velik Leninov kip

Brezposelnost sili ljudi v rokovnjaštvo

Pokojni vlomilec Tone Anžur se je skrival doma v gnojnici — Kako so ga orožniki izsledili in aretirali

Ljubljana, 22. septembra. V vseh vojnah pada morala in zraste kriminalistika, kar zlasti občutimo po svetovni vojni. Tako je bilo tudi v neprestanih vojnah XVIII. stoletja, ko so se v naših krajih vojaški begunci in kmetje organizirali v veliko razbojniško tovaršijo, ki so jo kmetje imenovali rokovnjaško, ker so verovali, da se

rokovnjač znajo napraviti nevidne z roko nerojenega deteta. Ta velika po vsej deželi, zlasti pa po Gorenjskem okrog Kamnika in po Sorskem polju do Škofje Loke razpredena razbojniška tola, je imela tudi svoj rokoma-harski jezik, kakor imajo še tudi danes velemestne razbojniške in apaske tolpe svoj jezik in svoje tajne znake, ki z njimi opozarjajo na plen in na nevarnost. V Jurčič-Kersnikovi »Rokovnjači« nam je obranjen rokovnjaško življenje in njih navade v francoski dobi, prav tako pa tudi najstrožji ukrepi vlade Ljubiške province proti rokovnjačem. Francoske oblasti so rokovnjače preganjale z največjim uspehom, vendar so se pa tativne in vmiro ter umori in ropi po odhodu Francozov iz naših krajev spet pomnožili, ker v vojnah oslabele Avstrija ni imela dosti moči, da bi roparsko organizacijo zatrla. Šele, ko so vojne prenehale in so spet nastopile urejene razmere, so se umirili tudi rokovnjači, ki se pa pojavijo spet med vojnami Avstrije z Italijo. Vse Sorsko polje in njegove robove visoko gori v hribe je tedaj strahoval slavi Dimež, ki je imel pomočnike po vseh vaseh od Ljubljane do Kamnika ter Trčiča in Škofje Loke. Potomci nekdanjih rokovnjačev so ropali blagajne in morili zlasti ob času, ko so zidali železnico na Gorenjsko, a za zadnji rokovnjaški zločin so naši kriminalisti smatrali roparski umor sodnika Krausa na samem škofjeloškem gradu ob koncu osemdesetih let minulega stoletja. Tudi udeleženci pri tem umoru so bili iz kamniškega sodnega okraja, namreč iz okolice Trznice, ki so bili najbrž v zvezi tudi s potomci starih rokovnjačev iz Škofje Loke.

Med velikimi vojnam se je rokovnjaštvo rodilo med vojaštvom iz hrepenceja po »svobodnem življenju«. Kmet nikdar ni vojaštva smatral za svojega prijatelja, ker so ga izmagovali rekvizicije, prisilno prehranjevanje in preiskrba vojaštva, v splošnem pa tudi stroge omejitve svobodnega gibanja. Zato je kmet vedno simpatiziral z begunci in jim po magal, saj je bilo med begunci največ kmečkih sinov in tako tudi sorodnikov. Razbojniška romantika se je razvila z vso bohotnostjo in fantastičnostjo, saj je razbojništvo pomenilo svobodo brez discipline in zakonov. Razbojniške poglavarje je narod smatral za junake, ki se bore za pravice ubogega zatranega ljudstva.

Tako se je med svetovno vojno po hrvaških, slovanskih in sremskih ter bosanskih šumah in poljih pojavil »zeleni kadere« z vsemi karakteristikami rokovnjaške, za svobodo hrepenceje romantike, pri nas pa manjše tolpe najdrzejših tatov in vlomilcev. Še sedaj jih nismo zatrli, ker so tolpe sijajno organizirane, vendar pa današnji tatovi in vlomilci niso več borci za svobodo, no življenje kmečkega ljudstva, pač je pa današnje rokovnjaštvo pred vsem posledica brezposelnosti in obupnih razmer delavskega in kmečkega stanu, skratka — borba za kruh brez dela. Ko bo vsakdo imel svoj kos kruha, ne bo več treba krasti.

Pozabiti pa tudi ne smemo na rokovnjaško tradicijo, ki se je spet prerodila v vojni in v današnjih razmerah, zlasti v onih krajih, kjer so se pred več kot 100 leti udejstvovali rokovnjači.

Tipične zgleda se žive rokovnjaške tradicije imamo še tam za Savo. Tako nam je pripravedal nekdanji črnuški orožnik prav zanimive stvari o pokojnem Tonetu Anžurju in njegovemu bratu Lojzetu iz Zdobrovo. Že v svetovni vojni je imelo orožništvo mnogo posla z Anžurji, ki so živeli pri svojih starših na kmetiji. Tedaj ob pomankanju živl so se po vsem vojnem

„Otroške ulice“ v Angliji

Narašča število težkih in smrtnih nesreč otrok do 10 let v angleških mestih, ki so jih večinoma zakrivila avtomobili, je prisilo angleško javnost, da je začela razmišljati, kako bi se dale te nesreče preprečiti. V mnogih mestih, kjer je malo javnih nasadov in otroških igrišč in kjer so igrišča daleč od najbolj obljubljenih okrajev, je dober svet zlata vreden. Otroci se med igrjo presneto malo zmeni, da drve po ulici avtomobil, skoči brez pomisleka za njim. Angleži imajo mnogo smisla za čim večjo svobodo tudi pri otrocih, ker stoji na stališču, da se mora že v otroku razviti individualnost brez vsakih ovir in omejitev. Zato so našli tudi iz te zagate pameten izhod.

Začeli so propagirati zaporo nekaterih stranskih ulic za promet. Največ so dosegli v tej smeri v Salfordu, kjer so zaprli za promet 115 ulic in v teh ulicah se lahko otroci po mili volji igrajo od jutra do večera. Občinska uprava je bila tako ponosna na ta ukrep, da si ga je dala potrditi po parlamentu v posebnem zakonu tako, da so zdaj ti predpisi veljavni za vse. Nekatere ulice so zaprte samo popoldne. Odkar so zaprli ulice za promet, ni bil v Salfordu povožen noben otrok in tudi nobene kazni ni bilo zaradi prestopka prepovedi vožnje po »otroških ulicah«.

V drugih mestih si hočejo pomagati z opozorilom za šoferja ob vstopu v ulice, da je tam dovoljen otrokom igrati se in da morajo avtomobili voziti počasi.

Tako je v Paddingtonu. Po smrti otroka, ki je bil ubit na ulici, so zaprli za promet 22 ulic za promet. O podobnih ukrepih razmišljajo tudi v mnogih londonskih okrajih. Ni izključeno, da bo angleško prometno ministrstvo samo določilo smernice, po katerih se bodo razvnela vsa večja angleška mesta.

Najstarejši parnik sveta

V Avstraliji se pripravljajo na proslave stoletnice države Victoria, na kateri bo zastopal angleškega kralja njegov sin vojvoda Gloucesterski. Vojvoda je že odpotoval v Avstralijo in ko pripelje parnik z visokim gostom v vode države Victoria, bo priključen njegovi eskorti tudi najstarejši parnik sveta »Edina«.

Ta parnik, ki je bil spušen na morje pred 81 leti, še vedno vozi na progi Geelong-Melbourne. V svoji mladosti se je udeležil kimske vojne in prevajal je sanitetne potrebščine za ranjence. Deset let pozneje, med državljansko vojno v Ameriki, so ga zasledovali, ker se je prebil skozi blokado. Pozneje, ko je bil že prodan v Melbourne, je zaslovel s tem, da je prevajal množice zlatokopov, hitečih v Otago na Novi Zelandiji.

Ali manjka še kaj?

Po vplomu v stanovanju preiskuje detektiv, kaj je bilo ukraden, vmes pa neprestano vprašuje: »Ali manjka še kaj? Kaj še manjka?«

»Manjka še, da bi vlomilca ujeti,« odgovori končno razjarjeni gospodar.

ozemlju pojavile posebno pogoste tatvine živl, vmiro in skladišča, zlasti pa v vagonih transportnih vlakov na tedanjem kolo-dvoru v Zalogu, prav tako pa tudi tatvine žive govede živine in prašičev po kmetih. Po vaseh okrog St. Jakoba tja do Vevč in Zaloga so bile tatvine in vmiro na dnevnem redu. Orožniki so večkrat dobili verjetna sumničnja, da krajejo Anžurji, ki so bili opreženi vojašine zaradi epilepsije, ki so jo znali nad vse spretno in rafinirano simulirati. Tako je bil Tonetov brat Lojze celo dragonec, a tudi oproščen zaradi epilepsije. Tone je bil pa prej vojak, vendar pa nikdar na fronti, temveč je bil superabitiran že iz aktivne službe zaradi simuliranja epilepsije. Božjastne krče so Anžurji posnemali tako spretno, da so prevarili vse zdravnike.

Navzlic kopicanju suma z vseh strani in jasnim indicijam, da so vlomilci Anžurji, jim pa ni bilo mogoče do živga. Orožniki so na njihovem domu našli v slami in senu, zakopane v tleh ali skrite v postelji, ljah in plevnicah cele skladišnice šunk, lonce masti in drugih živl, da so rekoč orožniki odpeljali kar dva voza zaplenjenih živl in polne zaboje vojaških čevljev ter drugih predmetov. Vse je stradal v tistih težkih vojnih časih splošne lakote, edini Anžurjevi so živeli vprav razkošno in zapravlivo. Orožniki so prišli v hišo, ko je stala na mizi sklada z žganci, ki so bili tako zabeljeni, da se žganci niso videli iz pod ocvirkov, v postelji so pa našli pol ogolodano šunko, a ostanek je že smrdel, ker se tatu ni zdelo, da bi jedel ostanke. Kravo, ki so jo okradli v St. Jakobu, so v gozdu pri Zadohrovi ubili, vzeli so pa samo stegna s seboj, a ostalo meso so zavrgli.

BOŽJAST JIH JE METALA

Zaradi te krave sta dva orožnika šla k Anžurjevim zgodaj zjutraj in našla v hiši Jožeta in Toneta pri obujanju ter ju takoj oba aretirala in ukenila. Med zasliševanjem se je pa Lojze nenakrat zgredil na tla z vsemi simptomi božjasti. Iz ust so mu vrele pene in vili so ga krči. Mati je pričela viti roke in prositi za božjo voljo, kakšne neumisljene zveri so orožniki, da ne odkleneta takega reveža. Čeprav je bil orožnik opozorjen na simulantno, češ da pene povzroča z nekim milom v ustih, vendar je zaradi jokajoče matere na videz onesvečenemu odpel verizico. Tone je dejal, da gre onesvečenemu Lojzetu po vodo, a skočil je kakor zajec na podstrešje, se pogljal skozi lino na cesto in pobegnil tudi orožnikovemu strelu. Ker je Lojzeta še tresla božjast, sta orožnika poslala k županu po voz, kamor so ga naložili, nato pa odpeljali. Na samoti je orožnik k sreči opazil, da je »onesvečen« Lojze že izmuznil roko iz rahlo pritegnjene verizice in hotel pobegniti, vendar je bil pa njegov polizkus zaman.

Zaradi spretnega zagovora tudi že pokojnega odvetnika dr. Pirca je bil Lojze navzlic ogromni množini nakradenih živl in drugih corpora delikti oproščen.

ITALIJANSKI UJETNIK

Vmiro so se nadaljevali, kar je dalo spet povod za hišno preiskavo pri Anžurjevih.

Iznajdljiv orožnik je hotel tatova presenetiti, se preoblekel in maskiral v italijanskega ujetnika ter šel k Anžurjevim prosit krompirja. Maskirani zasledovalec je seveda govoril italijansko in hlinil lakoto tako dobro, da ga Tonetovi starši in sestra niso spoznali, pač pa najmlajši bratec, ki se naškamenjen orožnik pričel gledati o spodaj ter prav od blizu od vseh strani, končno pa pozdravil z veselimi vzdiki: »O, gospod orožnik, saj onih ni doma!«, kar je bila tudi resnica.

V GNOJNICI

Malo kasneje se je okrog 3. zjutraj pripelalo 10 črnuških, vevških in ljubljanskih orožnikov okrog Anžurjeve hiše, da je bila popolnoma obkrojena. Orožniki so pričeli metati seno s svili, kjer sta spala brata Lojze in Tone s svojim pomagačem. Ta je bil izredno majhen in napol bebašt, lep, ček, Lojze se je s podstrešja spustil po žrdi, ki je bila v ta namen že priložena pri rahlo obšenem opažu skednja, na tla in pobegnil mimo orožnika, ki si je baš prižgal cigareto, v temo. Tone in njegov mali

pomagač sta pa skočila po tako imenovanem »strahterju« v hlev in se skrila. Tega malega in bebastega človečka so vlomilci rabili, ker je lahko zlezel skozi najmanjšo okence v vsako shrambo, ko so prej z žrdjo odstranili železen križ in okno, za prico pa ni bil, ker je bil bebašt. Iz shrambe jim je pomagač podajal blago, ki so ga večkrat kar s parom konj peljali domov.

Orožnik je hitel v hlev, a pobeglih tatov ni bilo nikjer. Šele po dolgem iskanju je zapazil pod jaski nekaj belega. Misleč, da je zajec, je vrgel proti beli lisi pesek, vendar se pa »zajček« ni premaknil. Šele, ko je na rahlo podrezal z bajonetom, je zatulil mali pomagač, ki je pa spet zatrjeval, da Toneta ni nikjer.

Ves jezen je orožnik udaril s karabin. ko ob tla. Nekam čudno je zabobnelo! Po sredini hleva so bila po tleh naložena bruna, da se niso vdrali vozovi, ko so nakladali gnoj, a pod njimi je bila jama, polna gnojnice. Ko so dvignili prvi hod, ni bilo videti ničesar v globoki gnojnici, a ko so odmaknili še nekaj hodov, se je pokazala rama sedaj pokojnega Toneta, ki je komaj za spoznanje gledala iz goste gnojnice, obraz je pa tiščal ob tram nad seboj, da je imel le usta in nos iz gnojnice. V gnojnici je bilo polno gonilnih jermen, razrezanih na konce za podplate, ki so se tedaj prav dobro prodajali.

Bajno dehtečega Toneta so ukenili in odpeljali skozi vas, kjer so vso pot curjale dišave od njega. Privržali so ga k vozu, kjer je bilo polno zaplenjenih stvari, in odpeljali v Ljubljano.

AKTI SO IZGINILI

»Če bi pripovedoval še ostale spomine na Anžurja,« je zaključil orožnik svoje pripovedovanje, »kako je n. pr. streljal na mene pomoči iz grmovja, ali pa, kako mi je s pomagačem skupaj videnjeni Lojze ušel pri županu v Purgard, da niti verige nisimo več našli, bi imeli v listu ves mesec same rokovnjaške storje. Zato pa je še eno o Tonetu in njegovih pajdaših, ki so bili organizirani popolnoma po vzoru starih rokovnjačev, vendar pa gotovo še bolj prekamni in rafinirano zvite.«

Ze po povratku je bil Tone pri Devici Mariji v Polju obstrlejen iz samokresa od kmeta, ker mu je hotel ukrasti svtnjo iz svinjaka. Če bi tedaj ne bi bil izvedel, da so pri sodišču na čudežen način izginili spisi o Anžurjih, bi bil celo kmek kazno. Van zaradi prekrščenja silobrana. Ze sem omenil, da nikdo ne ve, kako so akti izginili, a rokovnjače v črnučah je moralo za sodišče spet prepisovati svoje koncepte, ki pa tudi se niso bili več popolni, kar mi je še danes zagonetka.

Upajmo, da je rokovnjačev vedno manj, njih delovanje bo pa gotovo prenehalo, ko se spet vrnejo boljši časi za delavca in kmeta.

Z Jesenic

— Vodstvo Gorenjskega zimskosportnega poudruga pozivlja vse člane odje uprave da se sigurno udeležijo seje, ki bo v soboto 29. t. m. ob 18. uri v lokalno tovarniške restavracije (kazine) na Jesenicah. Na dnevnem redu so zelo važne zadeve, predvsem se bo razpravljalo o dosedanjem delu poudruga ter o predpripravih za zimo in to o organizaciji mladinskih odsekov, tečajev, tekem itd. Obenem se pozivljajo vsa v poudrugu včlanjena društva in klubi, da najkasneje do 8. oktobra pošljejo poudruguveznemu tajniku g. Jožetu Sinkovcu poročila o svojem delu in o predpripravih za bližajočo sezimo skozno. Predvsem naj vse edince poročajo o organizaciji mladinskih odsekov in o nameravanih smuških tečajih ter naj pošljejo predloge za poudrugo glavno skupščino, ki bo dne 21. oktobra na Jesenicah. Pozivajo se obenem vse edince, da poravnajo zaostali porez, ker le v vestnem izvrševanju vseh nalog s strani edince in posameznikov bo mogoč lepši razvoj in napredek belega sporta.

Težko življenje

— No, kot novopečena gospa doktorjeva imaš gotovo lepo življenje. — Kaj še, ko pa moram ves dan sedeti v čakalnici in igrati pacifentko.

Skrivnost belega čevlja

Prvi del.

POVEST O DVEH ČEVLJIH

Na svetu sta samo dva detektiva, do katerih sem sam kot »lovec ljudi« čutil nekakšno globljo simpatijo... presegajočo vse plemenske idiosinkrazije ter preskakajočo pregrade prostora in časa... In čudno, oba podajata bizaren kontrast nerealnosti, fantastike in resničnosti. Prvi je dosegel veliko slavo na policah knjižnic, drugi pa kot sorodnik resničnega policista... Govorim seveda o onih dveh nesmrtnih pojavih — o Sherlocku Holmesu z Baker Streeta v Londonu in o Elleryju Queenu iz zapadne 87. ulice, New York City.

Iz knjige »Trideset let po sledovih« dr. Maxa Pejchara, svetnika dunajske policije.

I.

PRED OPERACIJO

Drugi jaz policijskega inspektorja Richarda Queena, ki je bil v kričečem nasprotju z njegovim običajno prozornim in praktičnim značajem, ga je čisto zavajal v didaktične opazke o splošnih vprašanjih kriminalistike. Navadno je naslavljal te profesorske nauke na svojega sina in družabnika pri odkrivanju zločinov Elleryja Queena, ko sta sedela pri peči v svojem salonu čisto sama, če ne računamo čiste sence mladega Džuma, ciganskega fanta, ki jima je vodil gospodinjstvo.

— Prvih pet minut, to je najvažnejše, zapomni si to, — je začel vsak nauk stari gospod strogo. To je bil

njegov najljubši konjček. — Prvih pet minut ti lahko prihrani mnogo sitnosti in preglavic.

In Ellery, od mladih nog deležen detektivske vzgoje, se je navadno zasmijal, puhnil dim iz svoje pipe in se zagledal v ogenj, ne da bi si mogel misliti, kako bi mogla doleteti detektiva taka sreča, da bi prispel na kraj zločina v tristo sekundah po tem, ko je bil storjen.

Včasih je izrazil svoje pomisleke in stari gospod je zamišljeno kimal z glavo v znak soglasja. — Seveda zelo redko se zgodi, da bi človek imel tako srečo. V hipu, ko se pojavi na kraju zločina detektiv, je sled že mrzel, zelo mrzel. Potem pa lahko človek sklepa in ugiba, kakor ve in zna, da pomiri neizprosno zakasnitev usode. Džumo, da jima tabatjoro.

Ellery Queen ni bil fatalist, pa tudi ne determinist ali realist. Edini kompromis, ki ga je bil sklenil z raznimi »izmi« in »ologijami«, je bila slepa vera v evangelij razuma, ki je nastopal v zgodovini mišljenja pod najrazličnejšimi imeni in končnicami. V tem se je močno razlikoval od svojega očeta, inspektorja Queena, kot načelnega profesionalista. Preziral je policijske informatorje, smatrajoč ta poklic za nedostojen samostojnega mišljenja. Posmehoval se je policijskim detektivskim metodam in njihovim okornim omejitvam — to so omejitve, obremenjene s predpisi in pravili in ovirajoče vse organizacije. — Vsaj v tem se strinjam s Kantom, — je dejal večkrat, — da je zdrava pamet največja dobrina človeške črede. Kar znajo namreč eni človeški možgani izmisliti, to znajo drugi človeški možgani razumeti in zapopasti.

Taka je bila njegova filozofija, izra-

žena kar najenostavneje. Toda pri preiskavi umora Abigail Doormove je malo manjkalo, da se ni izneveril tej svoji veri. Takrat so ga obšli dvomi, morda prvič v njegovi brezkompromisni razumski karijeri. Ni dvomil o lastni filozofiji, ki se je že tolikokrat obnesla v prejšnjih primerih, pač je pa dvomil o tem, ali bodo njegove možganske sposobnosti zadostovale, da odkrijejo to, kar so drugi možgani izmislili. Bil je pa sebičen. Nabasal sem si glavo v Descartom in Fichtom, je govoril, toda to pot, v izredno zamotanem labirintu dogodkov, nanizanih okrog primera Abigail Doormove, je kar pozabil na Usodo, ki zna tako neprijetno prekorajčiti meje zasebne lastnine, znane nam pod imenom samoopredelitev.

Zločin mu je strašil po glavi tistega meglenega ponedeljskega jutra v januarju 1927, ko je stopal po tihli ulici bliž vzhodne 60. ulice v New Yorku. Črn, težak plašč se mu je opletal okrog nog, globoko na čelo potisnjen klobuk je metal senco na njegova očala. Pod nogami mu je škripal sneg, ko se je bližal nizkim poslopjem, tišečim se v gruči sosednega bloka.

Mučil ga je izredno pereč problem. V teh kratkih trenutkih med smrtjo in med »rigor mortis« se gotovo nekaj dogaja... Njegove oči so bile mirne, toda koža na njegovem gladko obrtem obrazu se je krčila, in na vso moč je udarjal s palico po hodniku.

Prisel je na drugo stran ulice in pospešil je korake proti najvišjemu poslopiju. Iz megle so se prikazale rdeče granitne stopnice širokega vhoda, nad njim pa kamenite terase. Nad širokimi dvokrilnimi, z železjem okovanimi vrati je zagledal v kamen vklesan napis:

HOLANDSKA ZAKLADNA BOLNICA

Odhital je po stopnicah in ves zasopel se je naslonil na ena izmed velikih vrat. Odprl se mu je pogled v svetlo vežo z visokim stropom. Tla so bila iz belega marmornja, stene obložene z emajlom motne barve, na levi strani so bila odprta vrata, na njih pa tablica z napisom: Pisarna. Na desni strani so bila podobna vrata z napisom: Čakalnica. Pred seboj na koncu veže je zagledal skozi steklena vrata veliko dvigalo, v katerem je sedel prileten mož v snažni beli obleki.

Plečat mož rdečih lic in močnih čeljusti, tudi v belih hlačah in belem suknju, na glavi pa čepico s črnim ščitkom, je stopil iz pisarne, ko se je Ellery nehal ozirati okrog sebe.

— Poseti od dveh do treh, — je dejal osorno. — Dotlej ne morete v bolnici nikogar obiskati, gospod.

— Tako? — Ellery je potisnil roke v rokavice še globlje v žepe. — Rad bi govoril z doktorjem Minchenom, toda hitro.

Uslužbenec je zaškripal s čeljustmi. — Z doktorjem Minchenom, pravite? Kaj imata z doktorjem dogovorjen sestanek?

— Nič ne skrbite, gotovo me bo sprejel. Toda dejal sem hitro! — Segel je v žep in v roki se mu je zasvetil srebrnik. — Torej obvestite gospoda doktorja o mojem prihodu? Samo požurite se, strašno se mi muči.

— Ne smem sprejemati napitnine, gospod, — je dejal uslužbenec žalostno. — Kaj naj pa rečem doktorju? Koga naj...

Ellery je pomežiknil, se nasmehnil in spravil denar v žep. — Ellery Queen. Nobene napitnine, pravite? Vaše ime? Haron?

Mož se je delal nevednega. — Ne, gospod. Izak Cobb, gospod. Poseben zavodov detektiv. — Pri tem je pokazal na niklast znak na suknju in odhlačil naprej.

Ellery je stopil v čakalnico in sedel. Soba je bila prazna. Ne da bi pomislil na to, je razširil nozdri. Slab vonj po desinfekcijskih sredstvih mu je dražil občutljive sluznice v nosu. S palico je nervozno tolkel po tleh.

Kar je vstopil belo oblečen mož sloke, krepke postave.

— Gromska strela! Ellery Queen!

Ellery je brž vstal. Krepko sta si stisnila roke. — Tristo vragov! Kaj te je pa prineslo sem? Ali si že zopet kaj zavohal?

— Kakor navadno, John. Kriminalna zadeva, — je zamrmral Ellery v odgovor. Spitalov nimam baš rad. V njih mi postane tesno pri srcu. Toda potrebne so mi informacije...

— Rade volje ti bom postregel z njimi. — Doktor Minchen je govoril jasno in rezko. Imel je zelo srepe modre oči in nagel smehljaj. Prijel je Elleryja za komolec in ga potisnil skozi vrata.

— Tu vendar ne moreva kramljati, prijatelj. Stopiva v mojo sobo. Zate bom našel vedno čas, da bova lahko pokramljala. Saj se že dolgo nisva videla.

Stopila sta skozi steklena vrata in krenila na levo. Prišla sta na dolg, svetel hodnik, kjer je bila na obeh straneh vrsta zaprtih vrat. Tu je še bolj dišalo po desinfekcijskih sredstvih.

— Pri Eskulapu! — je zagodrnjal Ellery. — Kaj tebi prav nič ne smrdi? Človek bi dejal, da se moraš tu do jutra zadušiti.

NE ZAMUDITE UGODNE PRILIKE!

**Radi velike zaloge angleškega blaga
za damske plašče in kostume ter moške
suknje in obleke — samo kvalitetno
blago — kupite po globoko znižanih
cenah**

v manufakturni trgovini

Jos. RAVNIKAR,
Ljubljana,
Pogačarjev trg 3, 'Pri Jurju'
(v Kresiji)

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem kuhan — se dobi na malo in veliko v

LEKARNI DR. G. PICCOLI,
LJUBLJANA, Dunajska c. 6

KURJE PERJE

NEČOHANO KILOGRAM PO DIN 4.—
IZ SKLADIŠČA MARIBOR RAZPOŠILJA PO POVZETJU

Viljem Abt, Eksport, Maribor

Najmanjši odjem 15 kg

Pred nakupom si ogledajte veliko razstavo otroških in igračnih vozčkov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne

»TRIBUNA« F. BATEL, LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA št. 4. — Najnižje cene! Ceniki franco!

PLISE za volane v različnih gubah.
SPECIELNI ENTEL oblek, volan, šalov i. t. d.
AZURIRANJE, entel vložkov in čipk.
PREDTISKANJE, VEZENJE MONOGRAMOV, zaves, perila.

Hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrukelj

POZOR! POZOR!

Novi mošt

pravkar prispel viški vugava in črni kuč, kakor tudi prvo vrstna dalmatinska in domača vina; točijo se od Din 10.— naprej, kakor tudi opolo, viško belo in viški črni kuč, rizling, čivček, prošek stari in vse vrste žganja. — Postrežba spremljena. — Se priporoča

»VINOTOČ« POLJANSKA CESTA ŠTEV. 17 in GOSTILNA »JADRAN«, FLORJANSKA ULICA ŠTEV. 33

lastnik Vladimir Miloš.

Josip Dollak
trgovec

v soboto, dne 22. t. m. po dolgi in mukopolni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspi.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 24. septembra ob 1/3. uri popoldne iz hiše žalosti, Slomškova ulica št. 23, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 22. septembra 1934.

IVANA, soproga — MIRA, JOŠKO, otroka
Venci se hvaležno odklanjajo.

Občina Ljubljana
Mesni pogrebni zavod

MALI OGLASI

V vseh malih oglasih velja deseta 50 para, davek Din 2.—
Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.—, davek Din 2.—
Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v zamkah. — Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

PRODAKI

GATER-ZAGO
(Zago polnojarmenico), krožno cirkularno in stroj za rezanje remelnov — v dobrem stanju — prodaja vsled opustitve Franc Majdič, mlh, Vir, p. Dob pri Domžalah. 2883

VEČ UMIVALNIKOV
(rabljenih) prodaja hotela »Balkan«, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25. 2877

TRGOVINA

Špacerijska in delikatesna v centru Ljubljane — se radi družinskih razmer takoj odda. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Dobro vpeljana«.

KUPIM

SIVALNI STROJ
otroški voziček, otomano in sobno peč kupim. — Ponudbe pod »Rabljeno 2886« na upravo »Slov. Naroda«.

KUPUJEM IN PRODAJAM
vsakovrstno staro pohištvo, postelje, omare, modroce, slike, divane, ure i. t. d. ter tudi antične predmete. — Golob Marija, Ljubljana, Gallusova nabrežje 29. — (Plačam takoj!). 2880

SLUŽBE

ČEVLJAR POMOČNIKA
sprejme Černillec, Strahinj 46, Naklo.

DOBREGA PRODAJALCA
sprejme takoj Mastek, Maribor.

GOSPODIČNE
ki imajo lep glas, sprejme kavarniška godba v Zemunu. — Pagaro, Zemun.

DVA VAJENCA
sprejme Dolžan, kleparstvo, Celje.

MLAD SOFER
se sprejme k tovornemu avtomobilu. — Suppanz, Pristava.

DOPIŠOVANJE

»PROKLETSTVO LJUBEZNI«
pretresljivi roman v dveh delih imamo na zalogi še nekaj vezanih izvodov po znižani ceni 40 Din. Naroda se pri upravi »Slov. Naroda« Ljubljana, Knafjeva ulica št. 5. Z naročilom je poslati znesek.

URADNIK

upokojenec, neodvisen, vdovec, najboljših let, želi znanja s premožno damo. — Dopise na upravo »Slov. Naroda« pod »Miroljuben 2882«.

GLASBA

Velikanska zaloge vseh glasbenih instrumentov in strun

Klavirji!
Pianini
na obroke od
Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stingl original, ki so nesporno najboljši! (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik
Aleksandrova cesta št. 7.

Najnovejši moderni vzorci

za moške, damske obleke in plašče po znižanih cenah. — Postrežba solidna

Salon GENTLEMAN, Tavčarjeva ul. 2-I

Telefon 36-65.

Prvovrsten štajerski VINSKI MOŠT in DOLENJSKA PORTUGALKA

po Din 12.— liter

v restavraciji HOTELA »METROPOL«

ZA UGLASEVANJE
in prenavljanje klavirjev in pianin se priporoča — Tramte Anton, Medvode.

»MUZIKA«
prodaja prvovrstne inozemske klavirje in pianine tudi preigrane ter popravlja in uglašuje strokovnjaško najceneje. — Knafjeva ulica 4.

STANOVANJA

VEČJO PRAZNO SOBO
s številnim in posebnim vdom v bližini okolici Ljubljane iščem. — Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov. Naroda« pod »Takoje«.

**RAZNO
PREMOG
DRVA**
Telefon št. 3934
SLOVŠA
LJUBLJANA, Kolesjska 19
52/T

ZAVESE
vam najlepše napravi po izbiri blaga specijalni oddelek za zaves — EUD. SEVER, Ljubljana, Marijin trg 2. — Kdor tu pi blago pri meni, mu jih izgotovim brezplačno! 38/1

PUMPARCE
modne hlače, najboljši nakup. **A. PRESKER,** LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 14. 6/T

SPALNICE
moderne, iz orehove korenine, pleskane, in kuhinjske opreme ter drugo pohištvo dobite najceneje pri Andlovic, Komenskega ulica št. 34. 54/T

PRODAJTE IN KUPITE
najugodnejše vsakovrstne dobro ohranjene predmete pri »PROMET«, nasproti križevniške cerkve. 2885

NUDIMO VAM
po najnižjih cenah lepo pleskano pohištvo — naročilo in popravilo. — Mizarstvo Velkavrh, Ljubljana, Krakovska ulica 7. 2879

VINO
nudi po zmerni ceni Ogrin, Lavreca pri Ljubljani.

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«, Ljubljana, Knafjeva ulica št. 5

NAROČAJTE
SLOVENSKI
NAROD
MESEČNA
NAROČNINA
DIN 12.—

Klišee

vseh vrst enobarone in večbarone izdeluje klišarna

Ljubljana

Jugoškafika

Sv. Petra nasip
št. 23
Telefon 2496